

Standardizare și libertate

prof.univ.dr. Dan DEDIU, rector al UNMB

Lumea de azi e prizoniera standardizării accelerate. Oriunde ne-am afla, la Paris, Beijing, Los Angeles sau București, aceleași lucruri ne atrag atenția, aceleași atitudini, aceleași moduri de a înțelege realitatea. De la străzi, reclame, hoteluri, la mall-uri, cărți, formate de emisiuni și genuri de film sau muzică, vestimentație ori gastronomie, totul corespunde unor standarde globale la care se raportează toți și toate. Lumea a intrat într-o cursă, înțeleasă totodată ca întrecere și capcană. Parcă-ți pare rău că debandada și haosul se restrâng în cotloane doar de ele știute. Dar ele așteaptă. Au răbdare.

Esența standardizării

Ca obiect de studiu, *standardizarea* poate fi definită ca disciplina care se ocupă cu elaborarea standardelor unui domeniu de activitate. Acest lucru înseamnă înțelegerea cartografică a domeniului, raționalizarea cauzelor existenței sale și analiza detaliată a componentelor, apoi propunerea unui model de înțelegere, a unei formule optime ce surprinde și cuprinde fenomenul supus înțelegerii. În acest fel, înțelegerea realizează o *modelare posibilă* a domeniului cercetării, rezultând de aici un mecanism complex ce este supus procesului de etapizare. Cu alte cuvinte, după ce se realizează un *model posibil* al domeniului, acest model este împărțit în etape deopotrivă cantitative și calitative, deopotrivă spațiale și temporale.

De exemplu, standardele domeniului țigaretelor propun drept etalon cantitativ pentru un pachet numărul de 20 de țigarete, iar ca nivel calitativ o anumită tărie a țigaretii – într-o gamă de ofertă ce merge de la *strong* la *light*. La băuturi avem câteva standarde cantitative binecunoscute: 0,33l, 0,5l la dozele de aluminiu ale băuturilor soft și la bere, 75 cl la vin, 0,5l, 1,5l sau 2l la apă sau băuturi răcoritoare (plus mărcile derivate).

Dar ce este standardul? Standardul este o etapă cantitativă și calitativă ce se definește prin reguli clare ce trebuie îndeplinite pentru a putea trece la o altă fază de dezvoltare în cadrul sistemului. Standardul e universal și nivelat, asemenea unui recipient solid, iar conținutul asemenea unui lichid ce ia forma recipientului. Legenda patului lui Procut este arhetipul standardizării, prin care esența acesteia este înțeleasă ca desființarea diversității și reducerea la o mostră unică.

Splendoarea și geniul standardizării

Există vreun *ascuns* al standardului? Mai mult sau mai puțin evident, acesta este *nevoia de siguranță*, de confort interior, de securitate mentală și psihică. Cum altfel poate un om spera într-o reglare a progresului său rațional și emoțional fără ideea de a găsi și mâine, și poimâine ceea ce a clădit azi? Standardul ne liniștește cu privire la perpetuarea lucrurilor și ne obișnuiește cu ideea transmisibilității lor în timp. Cum ar fi să nu știm unde dormim într-o țară străină, dacă nu ar exista standardul "hotel"? Cum ar fi să ieșim afară într-o dimineață și să nu putem să ne cumpărăm o cafea de la un loc special numit "cafenea"? Și cum am putea dormi liniștiți dacă nu știm că avem un loc de veci într-un loc standardizat, numit "cimitir"? Că suntem îngropați ori arși, efectele trupului nostru, fie că sunt închise într-un sicriu ori într-o urnă, își vor găsi locul într-un loc precis, cumpărat cu acte a căror structură este și ea standardizată.

Mai departe, se poate susține că standardizarea este o necesitate și o armă a consumului. Numai prin standardizare pot prolifera artefactele și poate crește *producția* (mecanizată), precum și *vânzarea*, așadar profitul. Totul, până și arta devine o marfă, după unii (Boris Groys), și, ca atare, orice marfă trebuie să posede un "format", să respecte criteriile vandabilității: să posede un conținut, un ambalaj, o marcă, un cod de bare.

Astfel, în lumea noastră, orice domeniu poate constitui suport pentru standardizare, de la cel material la cel spiritual, de la cel statal și juridic la cel artistic și euristic. Bunăoară, Europa este un standard. Uniunea europeană, cu sistemul de educație Bologna din 2005, este o standardizare care s-a realizat în ideea

de a unifica sistemele de învățământ. Codul civil, codul muncii și alte legi sunt standarde, la fel cum sunt și sistemul temperat, sistemul tonal sau componența orchestrei simfonice în muzică. Nu există limite pentru procesul de standardizare, căci el ne permite organizarea capacității noastre de previziune a posibilului, iar în acest sens standardul e creatorul adevărat al lumii și al mentalității contemporane.

Standardizare și globalizare

Se pune întrebarea: standardizarea nu e același lucru cu globalizarea? Desigur că nu. *Standardizare nu înseamnă și globalizare*, căci atunci ar trebui să acceptăm un singur set de standarde ca fiind valabil și având preeminență asupra altora. Dar, după cum știm bine, există o ofertă deschisă a standardelor, cel puțin la nivel geografic (cum e și normal să fie).

Bunăoară, sistemul de măsurare posedă mai multe standarde istorice: cel natural (cotul, piciorul, prăjina), cel englezesc (inch), cel metric. În actualitate, sistemul metric și cel englezesc se concurează reciproc sau își împart lumea în standarde diferite, la fel și standardele de măsurare a distanței (mile, kilometri) ori cele de măsurare a temperaturii (grade Fahrenheit sau Celsius), nemaivorbind de etichetele de pe spatele articolelor de îmbrăcăminte, care prezintă o listă de standarde numerice echivalente, tocmai în ideea de a oferi cât mai multă informație în a găsi "traduceri".

Ajungem astfel la ideea de *comunicare inter-standard*. Astfel, între standarde pot exista "interfețe", legături ce fie "traduc" un standard într-altul - cum e cazul cu transformarea *metrului* în *inch* -, fie "adaptează" un standard la altul cu ajutorul unor "transformatori", mecanisme simple sau complexe ce convertesc semnalele unui standard în semnalele altui standard, pe baza unor echivalențe stabilite în mod relativ.

Dar dacă nu se confundă, standardizarea și globalizarea nu înseamnă că nu se dispută între ele. Ba din contră, se poate afirma fără dubiu că *globalizarea reprezintă procesul de "selecție" naturală (pe baza pieții) a unui singur standard*. Cu alte cuvinte, că globalizarea e un proces ce tinde entropic să selecteze un singur standard, cel mai apt de a face față mediului actual.

Să luăm, bunăoară, înfățișarea *mall*ului contemporan. Este limpede faptul că modelul american s-a impus în lumea întreagă. Standardul te obișnuiește cu un anumit nivel de cantitate (multe magazine de marcă) și calitate (suprafețe lăcuite, strălucitoare, jocuri de oglinzi și de apă, bănci, mâncare, vitrine, bonuri cu TVA calculat, politică de *bonus*, reduceri, oferte, etc.)

Mizeria standardizării

Păcatul cel mare este că procesul de standardizare elimină multe elemente interesante, iar acestea, de multe ori, încetează treptat să mai existe și să aibe vreun sens, căci rămân părăsite și neluate în seamă. Oamenii sunt învățați să se refere numai la această lume standardizată, să se raporteze numai la valorile ei ca fiind singurele existente, să cunoască numai ceea ce a fost pus în ecuație, ordonat și curățat, apoi a fost preluat și recunoscut, iar în cele din urmă s-a transformat în dresaj, îndoctrinare și comerț pe scară largă.

Posibilul s-a retras din realitate, lăsând locul unor drumuri bătătorite, unor trasee deja cunoscute. Cărările abia știute, *Holzwege* - cum le spunea Heidegger -, nu mai semnifică mare lucru, ba chiar devin stigmatice ale omului neintegrat în standarde, însemne ale neadaptării, însușiri ale fraierului sau ratatului.

Bunăstarea și standardizarea

Standardizarea este o realitate imediată a societății de consum. Nimic nu poate trăi fără ea, astfel fiind posibil un real control al fiecărei unități și toți o diversitate ordonată de standarde. Muzica nu scapă acestui impuls: de la clasic la pop, de la

SUMAR

LAUDATIO

Noi titluri de *Doctor Honoris*

Causa în UNMB:

Vladimir Cosma și Ray Jackendoff
paginile 2-3

EVENTIMENT

Sesiune de comunicări, recital și lansare de carte în jurul unei personalități: George Manoliu
pagina 6

RESTITUIRI

Dinu Lipatti - despre autenticitate în interpretare
pagina 9

GAUDEAMUS

- Studenții noștri în proiecte, concerte, schimburi de experiență
 - ERASMUS - un program de succes
- paginile 11-12

interpretare la compoziție, de la scări sonore la improvizație, toate pot fi standardizate.

Civilizația bunăstării, cum a fost denumită societatea noastră, nu ar fi fost posibilă fără standardizare. Comunicarea nu este posibilă fără standardizare, căci fiecare are alte idei și, de cele mai multe ori, acestea sunt divergente. Standardul este așadar un rău necesar, dar și un bun otrăvit, căci îndeamnă la suficiență sau evacuează unicitatea, reducând-o la un singur model acceptat.

Dar ce se întâmplă după ce am îndeplinit standardul, după ce am fost absorbiți de el? Odată trecuți de bariera standardului, odată acceptați, riscăm să ne lăsăm în voia sorții. Riscăm să trăim la minima rezistență, să "îndeplinim standardul". Or, ideea e că tot timpul trebuie să luptăm, că viața însăși este o luptă acerbă cu noi înșine, pentru a putea merge mai departe. Standardul este o treaptă spre altceva. De aici începe un alt tip de muncă, nu începe leneveala. Nu punem standarde pentru a ne odihni după ce le-am trecut. Ele se pun ca să ne depășim condiția și să avansăm. Iar după ce am trecut condițiile de îndeplinire a standardului nu putem sta. Sărbătorim și muncim mai departe.

Deschis și liber este omul care își dă seama de necesitatea standardizării exterioare, conștient fiind de faptul că aceasta e singura cale de comunicare cu ceilalți, dar care reușește în același timp să-și păstreze unicitatea chipului și a simțirii evitând standardizarea interioară, uscarea sufletului.

Decernarea titlului de Doctor Honoris Causa lui Vladimir Cosma

16 noiembrie 2011

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

În ambianța emoțională de baladă afectivă a relațiilor culturale româno-franceze, personalitatea oaspetelui Universității Naționale de Muzică din București strălucește prin prestigiul artei sale. Compozitorul, dirijorul și violonistul francez Vladimir Cosma, de patru decenii devenit un reprezentant al muzicii țării de adopție, a rămas mereu prezent și în memoria celor care l-au cunoscut în anii săi de tinerețe, petrecuți în țara natală.

Vocația muzicală manifestă de timpuriu un talent impresionant, pornind de la cunoașterea interpretării violonistice, al cărei studiu profesional se desfășoară la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, cu remarcabile succese de tinerețe pe care cel care vă vorbește a avut privilegiul să le cunoască, în ipostaza colegului de generație. Printre cei care i-au călăuzit în această perioadă drumul în muzică putem aminti profesori precum Garabet Avakian, Mihail Andricu, Ion Dumitrescu, Romeo Alexandrescu, Leon Keppler, Zeno Vancea, Myriam Marbe. Vladimir Cosma, element strălucit al generației sale, este suspendat, în 1957-1958, pentru un an de studii la Conservator deoarece este considerat de comuniști ca un muzician decadent. Va pleca din România la finele anului 1962. „Parisul, mărturisește domnia sa, a fost un șoc pentru mine în anii aceia, mai ales că a fost necesar să-mi câștig existența cu vioara - de altfel singurul obiect pe care l-am luat din România.” Este acceptat la cursurile renumitei Nadia Boulanger la Conservatorul american de la Fontainebleau; obține prin concurs apoi o bursă la *Conservatoire national supérieur de musique* din Paris, destinată muzicienilor străini. De asemenea, va colabora cu Claude Bolling și orchestra acestuia la susținerea spectacolelor lui Charles Trenet, Jean Sablon, Juliette Gréco sau Tino Rossi, precum și la înregistrări pentru *Maison de Radio* sau studiourile Pathé Marconi. Între 1964 și 1967, a efectuat numeroase turnee în lume, concertând în Europa, cel de două Americi și Asia ca violonist. Cu tot succesul reperat, simte totodată îndemnul de a se consacra, din ce în ce mai mult, creației componistice. Printre diferitele lucrări care iau ființă în această perioadă putem cita: *Trois mouvements d'été* pentru orchestră simfonică, *Oblique* pentru violoncel și orchestră, opera *Fantômas*, operă de cameră după lucrările de Robert Desnos (1970), *Volpone*, muzică de scenă și de balet pentru *Comédie Française*. (1971). Urmează, cu consecvență, și alte creații pentru scenă: *Alcazar de Paris*, muzică și cântece de revistă pentru cabaretul Alcazar (1986), *Miss France*, muzică, balet și cântece (2000 - 2004), opera *Marius et Fanny*, după Trilogia lui Marcel Pagnol (anterior pregătită de coloana sonoră a filmului cu același titlu), a cărei premieră s-a desfășurat la Opera din Marsilia (2007), cu Roberto Alagna și Angela Gheorghiu, pentru rolurile titulare, comedia muzicală *Aventurile Rabinului Jacob* de Patrick Timsit, prezentată publicului în premieră la Palatul Congreselor din Paris (2008).

Printre evenimentele faste ale începutului carierei sale, întâlnirea cu Michel Legrand (1966) va face posibilă intrarea definitivă în lumea cinematografului francez. După mai multe colaborări și aranjamente muzicale, șansa de a compune singur muzica unui film va fi reprezentată, în 1967, de recomandarea lui Legrand, adresată lui Yves Robert, care îi va încredința coloana sonoră pentru *Alexandre le bienheureux*. Momentul marchează și începutul unei afectuoase și reciproc admirative colaborări cu renumitul regizor. Continuă cu un nou film în 1969, *Clérambard*, tot la propunerea lui Yves Robert.

Putem considera că, la momentul respectiv, mai multe confluente ale destinului său artistic marchează drumul ascendent al compozitorului. Studiile cu Nadia Boulanger, în perioada primilor ani petrecuți în Franța, la nivel elitar clasicizant, îl îndreaptă spre un profesionalism care își află relația cu propriul temperament, pe coordonatele tradiției și expresiei artistice postromantice, având ca ideal echilibrul fanteziei ritmice și susținerea creativității melodice. Apreciem de asemenea că, încă din perioada respectivă, Vladimir Cosma agreează prioritar oferta inspiratoare a muzicii de spectacol teatral, cinematografic și operă, într-o manieră ce nu urmărește ostentația inovației.

În 1972, Vladimir Cosma compune muzică pentru filmul *Le grand blond avec une chaussure noire*, urmat de *Le retour din Grand Blond*, 1974, unde introduce pasaje inspirate din muzica populară românească, la nai, un instrument mai puțin cunoscut pe atunci în Occident, și la țambal. În 1973, este solicitat să compună muzica pentru filmul cu Louis de Funès *Les Aventures de Rabbi Jacob* datorită căruia succesul carierei sale pe acest traseu componistic este asigurat. De

atunci, Vladimir Cosma semnează mai mult de trei sute de partituri pentru filme de lung metraj, pentru seriale și clipuri de Televiziune. Recomandările regizorilor, relațiile de breaslă, contractele, aspecte curente ale unei activități de difuzare publică a creației nu explică îndeajuns amplitudinea acestei opere muzicale dedicate cinematografului. Înțelesul succeselor obținute vine din măiestria compozitorului în contextul exprimării sonore a imaginii și narațiunii, abilitatea coloristică a aliajelor timbrale, vivacitatea diversă a impulsurilor ritmice, ambientul polifoniilor armonice nu lipsite de romantism și, mai ales, o încredere profund temperamentală în cultura unei simplități afective a melodiei, capabile a stăruii astfel în memoria spectatorului, uneori mai puternic decât vizionarea peliculei. Iată de ce Cinematografia franceză, pe plan mondial, îi datorează mult prin numeroase creații de prestigiu, realizate de Vladimir Cosma în colaborare cu Yves Robert, Gérard Oury, Francis Veber, Claude Pinoteau, Claude Zidi, Ettore Scola, Pierre Richard, Yves Boisset, André Cayatte, Edouard Molinaro, Jean-Marie Poiré. Cităm orientativ doar câteva titluri, printre care *Marele Blond cu un pantof negru*, *Diva*, *Aventurile Rabinului Iacob*, *La Boom*, *La Chevre*, *La Gloire de mon Pere*, *Le Diner*, reprezentând o operă cinematografică muzicală impresionantă, de continuitate creatoare, ajungând, în 2011, la *Hitler à Hollywood*. De asemenea, reținem titluri prin care compozitorul a participat cu succes la afirmarea unor importante producții pentru televiziunile franceză și americană, ilustrații, comentarii muzicale și seriale (*Michel Strogoff*, *Fata lui Mistral*, *Medicins de nuit*, *Chateau Vallon*, *Misterele Parisului*, *Les coeurs brules*, *Le Tiroir secret*, *Les grandes familles* etc.), amuzându-se totodată cu filmele de animație, printre care unele celebre și acum (*Asterix*, *Rahan*).

Muzica de film i-a direcționat atenția și spre jazz (cu lucrări pentru mari soliști ca: Toots Thielmans, Chet Baker, Stéphane Grappelli, Jean-Luc Ponty, Philip Catherine, Pepper Adams), spre cultivarea autonomă a melodiei, pentru care are o afecțiune specială, cântece dedicate unor interpreți de renume (Nana Mouskouri, Marie Laforêt, Mireille Mathieu, Lara Fabian, Guy Marchand etc.), lucrări de inspirație folclorică (pentru Gheorghe Zamfir, Stanciu Simion "Syrinx"-nai), precum și revenirea la genurile concertante clasice (*Concertul Berlinului* pentru vioară și orchestră, *Concertul pentru eufoniu și orchestră*, *Concertul iberic* pentru trompetă și orchestră, *Scurt-metraje* pentru cvintete de alături). În 2006, dirijează, în premieră mondială, *Divertimentul pentru narator și orchestră simfonică, după Fabulele lui Jean de La Fontaine*, iar în 2009, tot în premieră mondială, *Cantata "1209"* pentru soprană, recitator, cor de copii și orchestră, cu un libret de Marc Henric, lucrare compusă cu prilejul comemorării milenarului Masacrului de la Béziers.

În paralel cu componistica, s-a consacrat dirijării și rescrierii propriilor compoziții muzicale pentru film, în scopul de a fi interpretate în afara sălilor de cinematograf, în cadrul concertelor de muzică simfonică. A susținut, ca dirijor, concerte cu *Orchestre de la Suisse Romande*, *L'Orchestre National de Lyon*, *Orchestre National de l'Île-de-France*; dirijează mari orchestre simfonice și în străinătate, în compania unor soliști prestigioși ca Ivry Gitlis, Vadim Repin, Wilhelmenia Fernandez, Silvia Marcovici, Patrice Fontanarosa, Jean-Luc Ponty, Stanciu Simion "Syrinx", Philip Catherine. Pentru a-l cunoaște mai bine pe artist, menționăm că, în anul 2009, s-a publicat la editura "Hors Collection" o

PROCLAMAȚIE

Senatul Universității Naționale de Muzică din București a hotărât acordarea înaltului titlu de Doctor Honoris Causa al Universității Naționale de Muzică din București maestrului **Vladimir Cosma**, compozitor de succes internațional, creator de șlagăre de neuitat și unul dintre cei mai apreciați români de peste hotare.

Activitatea sa prodigioasă în domeniul muzicii s-a reflectat atât în plan interpretativ, ca violonist și dirijor, cât și în plan componistic. În acest din urmă domeniu, maestrul Cosma s-a apropiat cu mare dăruire de muzica de film, compunând vreme de cinci decenii peste trei sute de coloane sonore originale, și deopotrivă a continuat să plămădească în athanorul atelierului său opere, lucrări simfonice, *chanson*-uri sau piese ocazionale diverse. Întreaga sa activitate a stat sub semnul muncii asidue și a inspirației fermecătoare. Melodiile sale circumscriu un teatru al afectelor ce se întinde de la nostalgie la euforie, de la vernacular la grotesc și de la ironic la dramatic. Această versatilitate stilistică și caracterială are loc în cadrul unei amprente personale puternice, în care finețea *chanson*-ului francez se împletește, într-o chimie cu totul specială, cu influențe din folclorul românesc.

Permanent conectat la actualitatea muzicală, permanent avid de cunoaștere și atent la rigorile unei accesibilități muzicale de bună calitate, maestrul *Vladimir Cosma* reprezintă pentru comunitatea academică din Universitatea Națională de Muzică din București un reper profesional cardinal, o flacără a talentului și a abnegației pentru muzică, precum și o pildă pentru tânără generație.

Prof.univ.dr. Dan Dediu
Rector al Universității Naționale de Muzică din București

carte de interviuri cu Vincent Perrot, intitulată "Vladimir Cosma comme au cinéma" și o antologie discografică a compozitorilor pentru film, regrupând 91 de benzi originale integrale în două volume. În 2010, postul de televiziune France 3 i-a consacrat două seri, difuzând concertul de la Teatrul Chatelet și un film documentar intitulat "Vladimir Cosma Intime". Un mare număr de distincții îi subliniază realizările de o viață. Cităm selectiv: două premii Cézard pentru "Cea mai bună muzică de film", două premii *Sept d'Or* pentru "Cea mai bună muzică TV", numeroase Discuri de Aur și Platină în întreaga lume - Franța, Germania, Japonia, Anglia, Elveția, Belgia, Italia, Olanda, Scandinavia -, Premiul Festivalului de la Moscova pentru muzica filmului *Diva* (1983), Marele Premiu pentru Muzica de Film și întreaga sa activitate la Cannes (1984), Marele Premiu Sacem pentru «Œuvre musicale audiovisuelle», Premiul Philip din Varșovia pentru cele mai bune realizări în domeniul muzicii de film european, Marele Premiu Sacem pentru muzica de film (2003), Trofeul pentru întreaga activitate la Festivalul de Film, Belgia (2008), Omagiu și Medalie de onoare acordată de Orașul Béziers, Premiul Henri Langlois al Cinematecii Franceze (2010). Vladimir Cosma este Cavaler al Ordinului Național al Legiunii de Onoare, Comandor al Ordinului "Des Arts et des Lettres", Mare Ofițer al Meritului Cultural Român.

Prezența artistului în mijlocul cetății universitare muzicale din București este un semn de grațitudine față de amintirile de demult și sentimentele dintotdeauna. Suntem onorați prin aceasta, căci celebritățile ce ne acordă afecțiunea își merită prețuirea constantă din partea noastră. În dorința de a marca acest eveniment de unică semnificație, considerăm un privilegiu conferirea marelui compozitor francez de origine română, Vladimir Cosma, a celui mai înalt titlu academic, de Doctor Honoris Causa, sub arcada simbolică a unui entuziasmant *Gaudeamus igitur*.

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Secretar de redacție
Lavinia POPESCU

Redactor șef:
Irina BOGA

Design, tehnoredactare
și producție:
NETBOOT -

Redactori:
Tatiana NOIA
Andreiana GEAMĂNĂ-ROȘCA
Mihaela IONESCU

www.netboot.ro

Puteți contacta redacția
ACORD prin e-mail la
acord@unmb.ro
ISSN 2066 - 0901

Decernarea titlului de Doctor Honoris Causa lui Ray Jackendoff

18 octombrie 2011

conf.univ.dr. Antígona Rădulescu

Universitatea Națională de Muzică din București are privilegiul de a acorda astăzi titlul de Doctor Honoris Causa unei personalități marcante a zilelor noastre.

Spre Ray Jackendoff se îndreaptă elogiul nostru, realizările sale excepționale fiind un model de înaltă finută academică și deschidere spre diferite domenii științifice și artistice.

Parcurgând biografia sa, descoperim fațetele diferite ale aceleiași personalități, dispoziția proteică pe care o are în a cuprinde aspecte variate ale activității umane.

Într-o primă direcție ni se înfățișează formația proeminentă de lingvist, recunoscut pe plan mondial pentru contribuțiile în domeniul cunoașterii și analizei limbajului natural. Astfel, începând cu studiile de specialitate desfășurate sub îndrumarea lui Noam Chomsky și Morris Halle în cadrul Massachusetts Institute of Technology și obținerea titlului de doctor în lingvistică în anul 1969 și până în prezent, activitatea științifică concentrată pe studiul limbii a însemnat conturarea unor direcții noi materializate în abordări cuprinzătoare din perspective structurale și cognitive, concentrate în teoria semanticii conceptuale (Theory of Conceptual Semantics). După cum mărturisește autorul, interesul său principal este îndreptat spre „sistemul semnificațiilor, mesajele pe care limba le conține și ceea ce acestea ne comunică despre caracterul gândirii umane”. De altfel, simpla enumerare a titlului cărților sale, numeroase, ilustrează concis aria investigațiilor și esența sistemului teoretic. Amintim aici, printre altele, *Semantic Interpretation in Generative Grammar* (1972), *X-Bar Syntax: A Study of Phrase Structure* (1977), *Semantics and Cognition* (1983), *Consciousness and the Computational Mind* (1987), *Semantic Structures* (1990), *Languages of the Mind: Essays on Mental Representation* (1992), *Patterns in the Mind: Language and Human Nature* (1993), *The Architecture of the Language Faculty* (1997), *Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, Evolution* (2002), *Simpler Syntax* (2005), *Language, Consciousness, Culture: Essays on Mental Structure* (2007), *Meaning and the Lexicon: The Parallel Architecture 1975-2010* (2010).

La activitatea pe tărâm științific se adaugă cariera universitară prodigioasă. Timp de 34 de ani, între 1971 și 2005, Ray Jackendoff a fost profesor de lingvistică și șeful de catedră al Programului de Lingvistică la Universitatea Brandeis. Este membru al Facultății externe a Institutului Santa Fe, de asemenea Șeful catedrei de filozofie și Co-Director al Centrului pentru Studii Cognitive al Tufts University. Reiterând cuvintele lui Mark Sullivan, “odată cu numirea lui Ray Jackendoff ca Seth Merrin Professor, Universitatea Tufts îi urează bun-venit unui important teoretician cognitiv în departamentul de filozofie și îi susține importanța sa contribuție la studiul minții umane.”

O altă fațetă a personalității pe care o onorăm astăzi este cea a clarinetistului Ray Jackendoff, care a activat ca instrumentist profesionist în numeroase formații camerale și orchestrale din țara sa de origine, Statele Unite ale Americii. Solist al *The Boston Pops* și al altor orchestre din zona orașului Boston, membru constant pe perioade lungi de timp în *Civic Symphony Orchestra of Boston* în calitate de clarinetist principal sau al trio-ului *No Dogs Allowed*, cântând de asemenea alături de *Aspen Festival Orchestra*, *New Philadelphia Wind Quintet*, *Brandeis Contemporary Chamber Players*, *Composers in Red Sneakers*, Ray Jackendoff este apropiat de muzică, celălalt domeniu de care s-a simțit atras, în chipul cel mai autentic, în latura pragmatică a actului interpretativ. De altfel, pe tărâmul muzicii, la confluența dintre două tipuri de limbaj, dintre teorie și practică, limbaj și metalimbaj, s-a

petrecut o primă conexiune între lingvist și muzica românească. Întâlnirea în perioada 1999-2000, sub auspiciile *Wissenschaftskolleg zu Berlin*, dintre Ray Jackendoff și Valentina Sandu-Dediu a născut proiecte interpretative comune în spațiul componisticii românești. Un CD valoros a materializat colaborarea celor doi, un bun prilej de receptare a creației naționale și a propagării sale în medii internaționale.

În acest context trebuie privită contribuția majoră a lui Ray Jackendoff în domeniul muzicologic, cristalizată în cartea pe care a realizat-o în 1983 alături de compozitorul Fred Lerdahl, cu titlul *A Generative Theory of Tonal Music (O teorie generativă a muzicii tonale)*. Ea însăși

PROCLAMAȚIE

Senatul Universității Naționale de Muzică din București a aprobat în ședința sa din 29.08.2011 acordarea titlului de Doctor Honoris Causa profesorului și savantului american **Ray Jackendoff**, personalitate marcantă a cercetării internaționale de vârf în domeniile lingvisticii, semanticii, științelor cognitive și muzicologiei.

Aportul științific original pe plan internațional adus de Ray Jackendoff se plasează în domeniul semanticii cognitive și al lingvisticii, documentat prin modelele propuse de înțelegere ale limbajului, dar și prin teoria generativă a muzicii tonale, pe care a elaborat-o împreună cu Fred Lerdahl, volum care în contemporaneitate a devenit o lucrare de referință mondială pentru cercetarea muzicologică. Pe lângă preocupările teoretice, Ray Jackendoff este și un dedicat clarinetist, care îndrăgește muzica românească și o programează în concertele și înregistrările sale.

Ray Jackendoff este membru al Academiei Americane de Arte și Științe, a fost președinte al Societății de Lingvistică din America și al Societății de Filozofie și Psihologie, iar în 2010 a devenit Doctor Honoris Causa al Université du Québec, Montréal. Ne bucurăm pentru faptul că a acceptat propunerea de a deveni Doctor Honoris Causa al Universității Naționale de Muzică din București, oferindu-ne astfel posibilitatea de a ne exprima admirația pentru opera sa excepțională deopotrivă științifică și artistică, precum și pentru căldura apropierei de România.

Prof.univ.dr. Dan Dediu
Rector al Universității Naționale de Muzică din București

rod al cunoștințelor și experiențelor provenite din domeniile diferite de activitate ale autorilor, unul în principal lingvist, altul muzician, cartea reprezintă o cercetare fundamentală indiscutabilă. Ea este oglinda perfectă a ceea ce este Ray Jackendoff, în același timp om de știință și artist, filozof și muzician. Astfel, *A Generative Theory of Tonal Music* propune un model transdisciplinar remarcabil în termenii unei analize riguroase de excepție. Pe de-o parte, eșafodajul teoretic are deschiderea asigurată de analogiile cu alte direcții de gândire, cu studiul asupra limbilor naturale de tipul gramaticilor generativ-transformaționale chomskiene sau cu modelul analitic muzical datorat lui Heinrich Schenker. Ea împrumută reprezentările arborescente ale structurilor din lingvistică și reia conceptul reducăției în analizele muzicale. Nici pe departe însă tributară informațiilor venite din sfere diferite oferite de psihologia, filozofia, lingvistica sau muzicologia modernă, ci pornind de la o cunoaștere sintetică, teoria lui Lerdahl-Jackendoff s-a impus prin noutatea și aplicabilitatea ei la creația

muzicală. Natura înțelesurilor și capacitatea cognitivă a ascultătorului competent, descrierea formală a intuițiilor sale bazate pe un anumit tip de organizare a structurilor muzicale reprezintă centrul de interes de la care pleacă teoria. Fundamental, în strânsă legătură cu natura specifică a muzicii tonale occidentale, natura ierarhică a componentelor discursului muzical își pune amprenta asupra coeziunii textului muzical, asigurând desfășurării sonore continuitate și progresie, influențând în același timp relația cognitivă a ascultătorului cu muzica pe care o ascultă. Arborii cu ramuri asimetrice descriu organizarea fundamentală a discursului muzical, iar cuvinte cheie ale teoriei privesc descrierea sistemului analitic și descrierea unui sistem de reguli care se aplică structurii ierarhice a unei piese muzicale în care evenimentele trebuie delimitate, relaționate și ierarhizate pe baza unor criterii foarte bine formalizate. Viabilitatea acestei perspective provine în cele din urmă din poziția pe care o are o astfel de teorie față de obiectul de studiu la care se adaptează obiectiv, fără a i se impune a priori cu aroganță. Ea se vedește din reverberațiile și continuitățile în spațiul muzicologic internațional – reprezintă unul din exemplele cercetării fundamentale în domeniul limbajului muzical, în același timp este nucleul care impulsionează cercetări ulterioare, cum sunt cele din semiotica sau naratologia muzicală actuală. Nu în ultimul rând, ea face obiectul unei cercetări în cadrul universității noastre, susținute de profesorul Dinu Ciocan, la nivelul superior al ciclului de studii. Ca urmare, printre cei care asistă astăzi la ceremonie se află studenți români competenți în mânăuirea arborilor cu ramuri asimetrice, stăpânind vocabularul metalimbajului din care fac parte termenii precum: *Grouping Structure*, *Metrical Structure*, *Time-Span Reduction*, *Prolongational Reduction*, *Well-Formedness Rules*, *Preference Rules*.

În final, în completarea exercițiului nostru de admirație, ne apare imaginea recunoașterii locului important pe care Ray Jackendoff îl ocupă în societate. Este membru al Academiei Americane de Arte și Științe, al Asociației Americane pentru Științe Avansate, al Societății Științei Cognitive și al Societății Lingvistice Americane. A deținut președinția atât a Societății Lingvistice Americane, pomenită deja, cât și a Societății de Filozofie și Psihologie din Statele Unite. De asemenea, i s-a decernat Premiul Jean Nicod în Filozofia cognitivă și i s-a conferit titlul de *Doctor Honoris Causa* al Université du Québec à Montréal. Cu atât mai mult, ceremonia de astăzi ne onorează. Universitatea Națională de Muzică din București își lărgeste orizontul cunoașterii și al experienței artistice prin alăturarea numelui său de cel al ilustrului nostru invitat – Ray Jackendoff.

Jurnal de Congres.

Asociația Europeană a Conservatoarelor (AEC), Valencia, 2011

prof.univ.dr. Dan Dediu
Joi, 10.11.2011

Am plecat din București dis-de-diminează și am schimbat avionul în cezoasa și morocănoasa Viena, pentru a ajunge la prânz la însorita și călduroasa Valencia. Zborul a fost plăcut și reconfortant: întotdeauna perspectiva din avion, cu norii ca niște nămeți de zăpadă și cu soarele sclipind orbitor pe cer, mă binedispune, chiar dacă – undeva în adânc – spaima de zbor sapă necruțător, cu toate că mă forțez să nu o iau în seamă.

Am luat un taxi care m-a dus la hotelul NH Las Artes, am despachetat repede și am plecat să vizitez câteva obiective pe care mi le fixasem anterior: să localizez Conservatorul Superior "Joaquin Rodrigo", apoi să vizitez cât pot din *Ciudad de las Artes e las Ciencias* (Orașul Artelor și Științelor), care mi se părea pe hartă că se află în vecinătatea hotelului. Conservatorul l-am găsit imediat, apoi am găsit și Orașul. M-a stupefiat! În primul rând concepția arhitectonică mi-a provocat un frison creator de magnitudine. În al doilea rând realizarea și punerea în practică a acestui proiect mi s-a părut de două ori genială. Stăteam și mă gândeam: ce dreptate a avut Christian Badea atunci când mi-a spus, cu o zi înainte de a pleca la Valencia: "E un oraș care schimbă viața! Nu sunt multe: Veneția și, poate, New York. Du-te în Ciudad. Ai să înțelegi ce vreau să spun." E un sentiment ce nu se poate explica, într-adevăr. E o luptă cu principiile vieții cuviincioase, serioase și previzibile. E un salt în gol. Formele fantastice ale pavilioanelor și realizarea lor, amplasamentul și ritmul apariției lor, fuziunea cu mediul înconjurător a unei lumi de vis, declinarea realului cu terminațiile suprarealismului, podul-corabie, dinții de balenă, rechinul-amfibie al *Palau de las Artes*, limax-ul dinozaurian din mijloc, apoi arhitectura ciudată și neverosimilă, dar foarte personală a blocurilor înconjurătoare, toate acestea te înnebunesc pentru moment și nu te poți abține să nu fluieri a admirație!

Seara a avut loc deschiderea oficială, cu mai mulți vorbitori, în care s-au reiterat mesaje de bun venit și au fost evidențiate valori locale, precum și câteva strategii

de finanțare specifice. E interesant că toate instituțiile de învățământ artistic ale Comunității Valenciene sunt unite într-un mare *Institut Superior de Învățământ Artistic*, aflat sub directa finanțare a guvernului regional. Concertul care a urmat a combinat într-un mod reușit, deși la un nivel artistic modest, orchestra simfonică cu *big band*-ul, totul culminând cu o partitură stranie, dar incitantă a lui Rolf Liebermann – *Concert pentru big band și orchestră simfonică*, scris în 1954 pentru festivalul de la Donaueschingen. Cred că și pe vremea aceea suna șocant acest concert care nu-i nici cal, nici măgar. Oricum, în vremurile noastre, muzica pare cam expirată, un perfect exemplu de *kitsch* care nu e postmodernism, deci nu

ajunge la "kitsch"-ul preventiv al unui Bernd Alois Zimmermann. Interpretată cu entuziasm, așa cum a fost, câștigă în fluentă și în *swing*.

Vineri, 11.11.2011

De dimineată au început lucrările zilei "tematice". Tema anului 2011 a fost *The Musician in Society: Future Challenges*, iar în prima parte a zilei au prezentat contribuții foarte interesante Paulo Zuben (Sao Paulo, Brazilia), Graziella Contratto (Berna), Jorje Chamine (Paris), Sean Gregory (London). Fiecare prezentare a punctat aspecte importante ale implicării sociale a muzicianului, reliefând coloraturi geografice și mentale diverse: programele de atragere către muzica clasică a copiilor aparținând grupurilor sociale defavorizate din Brazilia, legătura dintre experiența dirijorală și cea managerială, schimbarea vieții unor categorii sociale prin facilitarea accesului la muzică în zonele de conflict, precum și implicarea profesioniștilor în realizarea liantului necesar de la "street culture" la "high culture".

Sesiunile de după-amiază au împărțit publicul în patru teme discutate în paralel: 1. Construcția publicului și dezvoltarea lui, 2. Îmbătrânirea sănătoasă cu și prin muzică, 3. Muzica – o parte vitală a educației, 4. Trecerea granițelor și zonele de conflict. Pentru fiecare temă au fost alocate câte două luări de cuvânt (*key note speakers*), un moderator și apoi s-au purtat diverse discuții, care apoi au fost rezumate într-un panel din care au făcut parte Gretchen Amussen (Conservatorul Național Superior din Paris), Eirik Birkeland (Academia Norvegiană de Muzică, Oslo), Joan-Albert Serra (Escola Superior de Musica de Catalunya, Barcelona), Paolo Zuben (Santa Marcelina Cultura, Brasil) și semnatarii acestor rânduri

(Universitatea Națională de Muzică, București).

Această discuție a sintetizat întreaga temă a zilei, evidențiind faptul că educația muzicală superioară nu trebuie să-și schimbe domeniul de acțiune, ci să-l diversifice, în funcție de condițiile geografice, sociale, politice și financiare existente în fiecare țară. Nicio generalizare nu conduce la un rezultat comun, dar implicarea socială a muzicianului profesionist a devenit o necesitate în lumea contemporană. Flexibilitatea este cuvântul de ordine. Astfel, AEC își definește misiunea ca fiind un *think-tank* al experienței și educației muzicale profesionale, care - prin proiectele sale - poate contribui la înțelegerea mai bună a problemelor cu care ne confruntăm toți dintre noi în viața profesională de zi cu zi și la oferirea unor soluții posibile de acțiune.

Sâmbătă, 12.11.2011

Ziua alegerilor unui nou vicepreședinte al AEC, pe locul rămas vacant prin plecarea lui Chris Fictoor de la Groningen (Olanda). Au candidat Hubert Eiholzer (Lugano, Elveția) și Bruno Carioti (L'Aquila, Italia). După un prim tur de scrutin, Hubert Eiholzer a fost ales vicepreședinte al AEC. Un cercetător capabil și avid de cunoaștere, un *mastermind* al temelor puse în discuție în AEC, vice-director al *Conservatorio della Svizzera Italiana*, om care vorbește și scrie fluent în patru limbi, cu un doctorat în filosofie la Oxford. Cam despre aceste lucruri este vorba în AEC: despre oameni capabili să comunice, să gândească și să interacționeze cu alți oameni pentru a pune lucrurile în mișcare.

Adunarea generală s-a încheiat cu discursul fermecătoarei Pascale de Groote, președinta în exercițiu a AEC, care a făcut un tur de forță în a mulțumi și a le mulțumi tuturor pentru bunul mers al lucrărilor Congresului.

Oaspetele din decembrie

Alice Tacu – Sintează muzicologică, master anul II

În decembrie 2011, UNMB l-a invitat prin programul *Erasmus* pe muzicologul Álvaro Torrente, cercetător și profesor la Universidad Complutense de Madrid din Spania. Fiind specializat în muzica veche (până la cea din secolul 18) și cu un doctorat obținut la Cambridge cu titlul *The sacred villancico in early eighteenth-century Spain: the repertory of Salamanca Cathedral* (*Villancico-ul sacru de la începutul secolului 18 în Spania: repertoriul de la Catedrala din Salamanca*), principalul subiect înfiripat în jurul acestei vizite a fost de altminteri cel al *villancico*-ului. Un gen muzical foarte popular în Spania secolelor 16-17, dar mai ales 18, și un subiect de cercetare constant pentru Álvaro Torrente, *villancico* a făcut obiectul cursului

susținut de muzicolog pe 19 decembrie într-una din sălile universității noastre, sub ochii curioși ai unor studenți de la FCMPm. Dar prezența lui Álvaro Torrente la București a avut un proiect mult mai amplu în spate, legat de manuscrisul unei compoziții din secolul 18, recuperat și transcris de muzicolog în deceniul trecut. Astfel, *villancico*-ul scris în anul 1743 de compozitorul italian Francisco Corselli pentru Capela Regală a Spaniei a fost reeditat, ascultat în premieră modernă acum 10 ani în Spania și pentru a doua oară pus în scenă la București în 2011 (pe 18 decembrie, la Catedrala "Sfântul Iosif"). A interpretat Orchestra Barocă a Universității Naționale de Muzică din București dirijată de Adrian Buciu (și pregătită în tandem cu violonistul Mihai

Ghiga), alături de soliștii Rodica Vică (soprană), Veronica Anușca (soprană), Georgiana Vârjoghe (soprană), Andreia Petrea (mezzo-soprană), Nicolae Simonov (tenor), Dominic Cristea (bas-bariton), Marcel Costea (orgă) și Claudiu Lobonț (lăută). Cu aceleași sfaturi cu care a încheiat Álvaro Torrente vizita în România vă voi lăsa și eu: sunteți bineveniți în Spania și vă invit să fructificați bursele *Erasmus* pentru un schimb cultural și academic.

Stimată Redacție,

Vă înaintez spre publicare comentariul meu solicitat de organizatori cu ocazia unei întâlniri sub egida Ministerului Educației, în care au fost puse în discuție unele documente privind funcționarea doctoratelor în perioada care urmează. Este bine să se cunoască toate opiniile pe această problemă, pe care o consider vitală în ce privește pregătirea superioară a cadrelor didactice implicate în învățământul superior, independent de ceea ce urmează a se petrece ulterior conform noilor directive, care se pare a fi fost în vigoare cu mult înaintea discuțiilor suscitade în cadrul acestei întâlniri, evident formale.

Despre doctorat

prof.univ.dr. Nicolae Brânduş

Am constatat aceeași mentalitate generală de tip tehnico-științific sub care sunt concepute în continuare actele normative privind învățământul superior din România, care numai parțial și nu în mod esențial se pot aplica corect învățământului umanist, în special celui artistic.

Noțiunea de *cercetare* la care se face pretutindeni apel în documentele prezentate privește *altfel* și în mod specific diferit domeniul științelor (fie exacte, fie aplicate) și cel al activității cultural-artistice, ambele având în comun – dar la cu totul alt nivel al punerii de problemă – similitudini de ordin creator și creativ. Nu am atins (încă – sper!) acel nivel de *civilizație* în care activitatea de cercetare științifică să fie interpretată *cultural* și înțeleasă corect în resorturile sale fundamentale. Observ că, în continuare, se impun *aceleași* norme de funcționare, birocratică evident, unor domenii în care metodologiile de lucru nu sunt similare, iar criteriile de judecată și performanță sunt improprii și impropriu aplicate.

Valoarea unui act normativ (lege, ordonanță, dispoziție etc.) rezidă în primul rând în capacitatea acestuia de a stăpâni *diferența*. Nu este cazul, în ce privește materialele care au fost comunicate asistenței, care stabilesc *metodologia* organizării doctoratelor, drept care apar, în consecință, disfuncții semnificative, unele deja menționate și în luările de cuvânt.

1. Noțiunea de *cercetare*, despre care, de la prezidiu, ni s-a atras atenția că va cuprinde *exhaustiv* subiectul discuțiilor. Din punct de vedere *cultural*, cercetarea este similară, sub toate aspectele în ce privește *orientarea* și *scopul*, în știință și în artă, acestea fiind domenii complementare ale evoluției generale a societății. Orice *fapt artistic* semnificativ jalonează istoric o etapă a dezvoltării conștiinței de sine a umanității, ca o operă științifică, teoretică sau aplicată. Efortul *creator* și *creativ* este similar în ambele domenii și nu voi mai dezvolta aici această temă. Numai o mentalitate limitativă nejustificată este capabilă să facă o ierarhizare și o distincție *valorică* între cele două. Deci, o primă eroare, de fond, a modului în care se pune în actul normativ discutat problema

cercetării în *știință* și în *artă* (de fapt, aici nu s-a pus deloc).

2. *Muzica* este prezentă (nu este, de altfel, nici măcar menționată!) la sfârșitul nomenclatorului prezentat, ca fiind „ceva” printre *artele spectacolului*! O mare dovadă de eroare *culturală*, se pare, activă uneori chiar și în mediul *intelectual*! Am devenit deja (conform mass-media și reducând problema la limită) o *țară de maneliști*. Din Antichitate și în toate culturile tradiționale muzica era poziționată la un loc privilegiat împreună cu cosmologia și matematica, constituind cu acestea o sursă primară de *cunoaștere*. Faptul că muzica apare în documentul în cauză nici măcar pomenită și aruncată printre „artele spectacolului” nu vădește decât o *crasă* și endemică incultură generală. *Muzica*, în tot ceea ce reprezintă sub aspect *civilizator*, nu-și află sensul printre „artele spectacolului”, ci plasată într-o sferă generativă similară *matematicii*, ambele domenii constituind impulsurile civilizatoare fundamentale ale spiritualității umane. Puteți discuta aceasta și cu reprezentanți de seamă ai Academiei Române (de exemplu, cu acad. Solomon Marcus), care nu știu dacă au fost consultați în elaborarea ultimelor coduri normative din învățământ. *Artele spectacolului* implică (de obicei) muzică, dar în nici un caz *Muzica*; o folosesc după cum și *Matematica* este folosită în toate construcțiile intelectuale de tip științific (și nu numai). Între muzică și matematică există similitudini profunde.

3. Ar trebui ca instituțiilor organizatoare de doctorat să li se acorde *deplină autonomie* în stabilirea normelor și criteriilor de funcționare a activității doctorale specifice conform alocațiilor de la buget *care se cer a fi globale*. Calitatea și valoarea unei școli doctorale nu se judecă conform unor normative *restrictive* aplicate birocratic, ci prin rezultatele unei munci de cercetare, inovare și creativitate obținute, care *trebuie* (într-adevăr!) necondiționat supuse unor analize periodice competente și autorizate, pentru care să fie cooptate cele mai importante personalități din domeniile respective (independent de vârstă și de culoare politică!). Doctoratele *cu plată* ar trebui

să funcționeze în fiecare instituție universitară conform specificului și necesităților proprii ale acestora și în condiții materiale decente (și nu „nesimțite”, cum se preconizează a fi taxele ce urmează a fi încasate de la doctoranzii în cauză, de cca. 2000 de Roni lunar, pe timp de trei ani după masterat!). Și cred că ar trebui ca doctoratele de toate felurile, ca „examen de treaptă”, să nu mai fie *strict* condiționate de perioada imediat următoare a anilor de după licență și masterat (i se spune „școală doctorală”), ci să se constituie ca rod al unei practici *îndelungate* a domeniului propriu de investigație (mai ales în domeniile de *Artă* – oarecum similar cu anumite ramuri de medicină), unde *sleşuirea* produsului rezultat, generatoare de idei originale și de adâncime, este *strict* legată de *timp*. Nici această idee nu o mai dezvolt aici. Am afirmat-o cu nenumărate alte prilejuri.

Nu știu dacă este realmente nevoie de *inovare* cu orice preț într-un domeniu care oricum funcționa normal, să-i zicem, *rațional*, cât, mai ales, de perfecționarea *punctuală* a desfășurării activității doctorale din fiecare instituție, la latitudinea și îndrumarea *directă* a celor implicați în cercetare. Actele normative de la orice eșalon administrativ superior trebuie să promoveze *diferența* și nu o uniformizare birocratică.

Prof.univ.dr. Octavian Lazăr Cosma este o figură marcantă a corpului profesoral al Universității Naționale de Muzică din București.

Recent, domnia sa a devenit **membru corespondent al Academiei române**, fiind astfel primul muzicolog căruia i se conferă acest înalt titlu și, în prezent, al doilea muzician, alături de compozitorul Cornel Țăranu, membru al Academiei.

PREMIU

Instrumente. Muzică de cameră

În luna noiembrie 2011 a avut loc la Milano a doua ediție a concursului organizat de *Societa Umanitaria* care acordă primilor trei clasai burse în valoare de 5000 de euro. Concursul se adresează tinerilor instrumentiști profesioniști, dar și formațiilor camerale.

La această ediție au participat 40 de instrumentiști și 7 formații camerale din 15 țări europene, juriul, alcătuit din muzicieni provenind din Italia, Germania, Irlanda, Cehia, Grecia, având sarcina dificilă să decidă care sunt cei 10 finaliști, dintre care au fost desemnați câștigătorii râvnitelor burse.

Universitatea Națională de Muzică din București a fost reprezentată de Alexandru Mălaimare - Vioară (clasa prof.univ.dr. Gabriel Croitoru), de Tudor Scripcaru - Pian (clasa conf.univ.dr. Vlad Dimulescu) și de formația camerală alcătuită din Ioana Pecingină - Vioară și Mădălina Dănilă - Pian (clasa prof.univ.dr. Șerban Dimitrie Soreanu), care a intrat în finala concursului.

Ioana Pecingină și Mădălina Dănilă au interpretat în finala concursului *Sonata în fa minor op.80* pentru vioară și pian de Serghei Prokofiev și *Sonata "Torso"* de George Enescu. Cele două studente ale UNMB s-au clasat pe locul al patrulea, iar juriul concursului le-a conferit un premiu special: programarea unui recital cameral la Milano în anul 2012. De asemenea, au fost invitate să interpreteze, tot la Milano, într-un concert dedicat lui George Enescu, *Sonata "Torso"* și *Sonata nr. 3 pentru pian și vioară "în caracter popular românesc"*.

Compoziție muzicală

Activitatea studenților UNMB la secția de Compoziție muzicală s-a evidențiat sub diferite forme, de la premii, la burse sau prezențe pe diferite scene muzicale cu propriile creații. Printre studenții cu o activitate deosebită în 2011, s-au remarcat:

Cristina Uruc, master anul II (clasa conf.univ.dr. Livia Teodorescu Ciocănea):

- Bursier în cadrul programului *Erasmus - Socrates* desfășurat de către UNMB la cursurile de Compoziție de la Hochschule für Musik und Theater Hamburg;

- Bursier în cadrul programului *Tinere Talente* desfășurat de Fundația Principesa Margareta a României;

- Participarea cu lucrarea *Obsession* la Festivalul Internațional „George Enescu”;

Sebastian Androne, anul IV (clasa prof.univ.dr. Dan Dediu):

- mențiune de onoare la Concursul Internațional „Left Coast Chamber Ensemble” din San Francisco;

Sorin Zlat și Adrian Flautistu, master anul I (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian), cu *Sorin Zlat Trio*:

- Marele Premiu la Festivalul Internațional de Jazz „Europa Fest” București;

- Premiul publicului pentru cel mai bun ansamblu la Festivalul Internațional de Jazz Getxo, Spania;

Ciprian Pop, master anul I (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian):

- Premiul pentru cea mai bună performanță instrumentală la Concursul Internațional de Jazz, Târgu Mureș;

Ciprian Pop, Alexandru Borșan, Adrian Flautistu, master anul I (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian):

- Marele Premiu la Concursul Internațional de Jazz, Târgu Mureș cu grupul „Jazz Challenge”;

Nadia Trohin, master anul I (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian)

- Premiul pentru debut în 2010 în cadrul Galei premiilor de jazz din 2011;

Elena Moroșanu (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian):

- Premiul pentru cea mai bună performanță vocală la Concursul Internațional de Jazz, Târgu Mureș;

Constantin Mirea, master anul I (clasa conf.univ.dr. Mircea Tiberian):

- Premiul I la Festivalul Internațional de Jazz de la Sibiu;

Simpozionul George Manoliu

conf.univ.dr.Marcel Frandeaș

Marcând centenarul nașterii profesorului universitar George Manoliu, personalitate de renume mondial a pedagogiei violonistice din secolul al XX-lea, la 17 mai 2011, în sala *George Enescu* a Universității Naționale de Muzică, a avut loc un eveniment complex, care a reușit să evoce minunatul Om care a fost maestrul George Manoliu. O sesiune de comunicări și un recital au încadrat lansarea celei de-a doua ediții a

cărții sale *George Enescu - poet și gânditor al viorii*, îngrijită de conf.univ.dr. Raluca Voicu Arnăuțoiu.

S-au reunit cu acest prilej dirijori, directori de edituri, discipoli ai maestrului, actuale și foste cadre didactice universitare, profesori din liceele de muzică bucureștene, studenți, instrumentiști din Filarmonica George Enescu, elevi ai Școlii de Muzică nr. 3. Anca Manoliu, fiica maestrului, a onorat acest simpozion cu prezența sa.

Prof.univ.dr. Octavian Rațiu a deschis manifestarea. Aflat la loc de cinste printre discipolii maestrului, domnia sa a rostit cu emoție în glas câteva cuvinte prin care a reușit de la bun început să coaguleze asistența. Ne simțeam cu toții de viță nobilă. De undeva, din altă dimensiune, a apărut bucuria apartenenței noastre la un filon cultural unic, la un trunchi pedagogic admirabil, la paradigma muzicianului îngândurat, calm-exigent, cel care ne-a dăruit clipe formative de aur, din orele astrale ale devenirii sale - George Manoliu.

Dirijorul Ilarion Ionescu-Galați a evocat momente din perioada studenției sale, contextul cultural în care a evoluat maestrul George Manoliu, calitățile profesionale și umane ale profesorului său de vioară. Ca decan de vârstă, Ilarion Ionescu-Galați ne-a cerut celor prezenți să încercăm să scriem o carte despre maestrul Manoliu și, de asemenea, una dintre sălile importante din UNMB să poarte numele maestrului George Manoliu.

În comunicarea sa, *George Manoliu și poetica enesciană a viorii*, conf.univ.dr. Marcel Frandeaș a vorbit despre prima ediție a cărții maestrului și a readus în mintea celor prezenți amintirile sale din perioada când era student al profesorului aniversat. Au urmat și alte comunicări deosebit de interesante, precum cea semnată de conf.univ.dr. Tatiana Noia, *Manualul Geantă-Manoliu - primii pași în arta sunetelor*, în care s-au punctat aspectele perene de metodică a viorii, apoi comunicarea prof.univ.dr. Corina Bura, intitulată *Gânduri despre profesorul George Manoliu*, din care ne-am amintit tăcerea severă a maestrului ca semn de supărare maximă, apoi comunicarea prof. Petre Munteanu -

Manualul de vioară Genată-Manoliu în context istoric internațional, în care o undă de amărăciune răzbătea din cauza lipsei de publicitate internațională cu privire la Manualul de vioară. S-au mai putut asculta și ideile frumoase din paginile comunicărilor prof.univ.dr. Petre Lefterescu, *George Manoliu - exeget al violonisticii enesciene*, cele ale conf.univ.dr. Raluca Ioana Voicu-Arnăuțoiu - *Recitind cartea profesorului George Manoliu, George Enescu - poet și gânditor al viorii, după un sfert de veac*, precum și sintagmele bine ordonate ale comunicării c.d.a.dr. Iulia Țimiraș, *George Manoliu - coautor al primilor pași în interpretare*.

Ca un preambul al recitalului instrumental dedicat aniversării profesorului George Manoliu, a avut loc lansarea celei de-a doua ediții a cărții maestrului, *George Enescu - poet și gânditor al viorii*, apărută sub îngrijirea Ralucai Voicu-Arnăuțoiu. Evenimentul a reunit un numeros public. Au vorbit directorul editurii *Ars Docendi* a Universității București, Ioan Crăciun, și prof.univ.dr. Dinu Ciocan. Cartea cu același aspect bilingv (română și franceză) are o ținută grafică foarte îngrijită, un format plăcut vederii și comod lecturării, cu exemple muzicale dimensionate lizibil. Înainte de pagina de gardă apare și o scurtă biografie a autorului, iar pe coperta a patra sunt expuse gânduri ale lui Alfred Casella, precum și citate din publicațiile vremii (*Hamburger Korrespondent*, 21.11.1911) despre George Enescu.

Sub titulatura *De la ucenicie la măiestrie în violonistica românească*, recitalul din cadrul *Simpozionului George Manoliu* a constituit un veritabil omagiu adus maestrului de la a cărui naștere s-au împlinit 100 de ani la 20 martie 2011. Cele zece apariții scenice au încântat publicul aflat în sala „George Enescu” a UNMB. Deschiderea recitalului a fost făcută de trei violoniști, elevi ai Școlii de Muzică nr. 3 din București, pregătiți de c.d.a.dr. Iulia Țimiraș. Irina Perneș, clasa a III-a, Hamid Moradi, clasa a V-a și Ionuț Colcovă, clasa a VII-a, au interpretat cu acuratețe și avânt scurte lucrări de Boccherini, Beethoven și Wichtl. Violonista Ioana Pecingină, studentă anul III, și pianista Mădălina Dănilă, anul II, aflate sub îndrumarea prof.univ.dr. Șerban Dimitrie-Soreanu, au oferit o interpretare deosebit de calitativă, cu intuirea mlădierilor melodice caracteristice și a tensiunilor armonice, a *Sonatei „Torso” în la minor* de George Enescu. Îndrăgitul violoncelist Marin Cazacu, c.d.a.dr. al UNMB, acompaniat la pian de asist.univ.dr. Dana Bădoi, a interpretat *Arie* din opera *Samson și Dalila* de Saint-Saëns, etalând sunetul său fin timbrat, care pavoaza arcurile melodice cu o mare generozitate. Conf.univ.dr. Ladislau Csendes și conf.univ.dr. Dolores Chelariu au interpretat lucrarea *Trei țigani* (parafrază pentru vioară și pian) de Fr. Liszt. Auditoriul a perceput virtuozitatea interpretării și frumusețea ritmurilor acestui opus. Stilul Baroc a răzbătut cu autenticitate în *Sonata în re major „Tamburina”* de J.M. Leclair, în interpretarea conf.univ.dr. Tatiana Noia și lect.univ.dr. Marina Dragomirescu. *Sonata pentru pian și vioară în Fa major*, K.V. 376 de W.A. Mozart a fost cântată cu multă inspirație de prof.univ.dr. Octavian Rațiu și c.d.a. dr. Crimhilda Cristescu. Prof.univ.dr. Corina Bura și lect.univ.dr. Ștefan Agoston au cântat *Capricio pentru vioară și pian* de

Boris Tischcenko (p.a.r.). C.d.a.dr. Iunia Frandeaș împreună cu lect.univ.dr. Marina Dragomirescu au interpretat miniatura *Măști* de S. Prokofiev, dezvăluind, prin timbralitatea diversă, fațetele sarcastice ale acestei muzici. Apoi, prof.dr. Adrian Buligă și lect.univ.dr. Ștefan Agoston au cântat *Melodii populare* de S. Albu, iar în încheierea recitalului, asist.univ.dr. Mirela Moraru acompaniată de lect.univ.dr. Viorica Boerescu au interpretat prima parte din *Sonata nr. 5. în Fa major* de L.van Beethoven.

Un pliant de foarte bună ținută a fost întocmit de conf.univ.dr. Tatiana Noia. Alături de date succinte biografice, de informațiile grupate pe criteriul activităților artistice, pedagogice, metodic-științifice și muzicologice ale celui aniversat, se regăseau acolo fotografii în care George Manoliu era înconjurat de personalități precum Yehudi Menuhin, Sergiu Celibidache, Garabet Avachian, Ionel Geantă, Ștefan Gheorghiu, Serafim Antropov. Pliantul mai cuprinde o enumerare a foștilor studenți ai maestrului: George Brătășanu - concert maestru la Orchestra Națională Radio, Corina Bura - prof.univ.dr. la UNMB, Lenuța Ciulei-Atanasiu - solistă concertistă în SUA, Ruxandra Colan - membră a cvartetului de coarde *Academica* și profesoară la *Royal Irish Academy of Music* din Dublin, Sabina Coleașă - violonistă în Orchestra Filarmonicii din Malaga, Ștefan Coles - concert maestru al Orchestrei *Regio* din Torino și director artistic al Academiei de Muzică europeană din Erba, Italia, Constantinescu Mircea - profesor de vioară și șef de catedră la Colegiul de Muzică *Dinu Lipatti* din București, Petru Csaba - solist concertist, profesor la Conservatorul din Lyon și dirijor al Orchestrei de cameră *Virtuosi di Kohmo* din Finlanda, Marcel Frandeaș - conf.univ.dr. la UNMB și critic muzical, Leonora Geantă - profesoară la *Hochschule für Musik* din Viena, Ferdinand Iaciu - solist al Filarmonicii din Lille și profesor al Conservatorului din Lille, Franța, Ilarion Ionescu Galați - Dirijor al Filarmonicii din Brașov, Harald Kulik - violonist al Cvartetului *Capricio*, Șerban Lupu - solist concertist și profesor la Universitatea din Illinois, SUA, Valer Maior - prof.univ.dr. la Academia de Muzică *G.Dima* din Cluj, Maria Maszalts - violonistă la Filarmonica *George Enescu* din București și la Filarmonica din Bilbao, Spania, Petru Munteanu - profesor la Academia din Hamburg și la *Hochschule für Musik* din Rostock, director al Concursului de vioară *Kloster Schöntal*, Radu Paraschivescu - director al Orchestrei de cameră *Gagliano Ensemble* din Frankfurt, Elena Popescu - violonistă în *Orchestra Siciliană* din Palermo, prof.univ.dr. al UNMB Octavian Rațiu, Florin Szigeti - violonist în Cvartetul *Athenaeum-Enesco* și profesor la Conservatorul M. Ravel și la Universitatea Sorbona din Paris, Elisabeta Tomescu-Ciomu - profesoară la Colegiul de Muzică *Dinu Lipatti* din București și conf.univ.dr. Raluca Voicu - UNMB.

Acest simpozion dedicat aniversării nașterii celui care a fost profesorul universitar George Manoliu și decanul Facultății de Instrumente-Canto a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, actuala Universitate Națională de Muzică, a constituit un adevărat succes.

DIDACTICA

O problemă vitală: pedagogia încotro?

prof.univ.dr. Lavinia Coman

În zilele de 10 și 11 decembrie 2011, clădirea Rectoratului din Splaiul Independenței a Universității Politehnice București, edificiu proiectat de marele arhitect Octav Doicescu, a cunoscut o concentrare puternică de specialiști în domeniul științelor educației, veniți pentru a-și prezenta problemele și pentru a face schimb de bune practici cu omologii din țară și din străinătate. Conferința internațională D.P.P.D. a reunit 111 participanți, care au susținut comunicări, și un public numeros, interesat de problematica didactică. În prima zi, lucrările s-au desfășurat în plen. Au fost auzite cele mai autorizate voci din acest domeniu, într-o succesiune spectaculoasă de abordări. În deschiderea conferinței, doamna rector Ecaterina Andronescu a lansat ideea potrivit căreia școala trebuie să dezvolte personalitatea umană pentru a ne învăța să imaginăm, să creăm, pentru ca procesul de învățământ să promoveze talentul creativ mai degrabă decât să corecteze imperfecțiunile. Scopul școlii este formarea unui individ adaptabil, care să poată răspunde provocărilor vieții, având în vedere dinamica foarte rapidă a dezvoltării societății.

Prof. univ. dr. Emil Păun de la Universitatea din București a tratat „Reflexivitatea ca o componentă a profesionalizării pentru cariera didactică”. S-a făcut distincția dintre *profesorii experți și profesorii reflexivi*, ca două categorii complementare. Profesorii reprezintă rodul aplicării pedagogiei obiectivelor. Ei au o grijă deosebită pentru obiective și mai puțin pentru felul cum gândește elevul. În felul acesta elevii primesc răspunsuri la întrebări pe care nu și le pun și nu primesc răspunsuri la întrebările pe care și le pun. Pentru a evita un atare neajuns, e necesar să tindem către *formarea profesorului reflexiv*. Prin reflexivitate în acest domeniu se înțelege capacitatea profesorului de a analiza propriile practici profesionale, cu scopul de a evita învățarea prin reproducerea cunoștințelor. Din perspectiva aceasta, *structura competenței didactice* ar cuprinde: a. cunoștințe teoretice; b. cunoștințe procedurale; c. capacități de înțelegere (reflexivitate). Autorul consideră că este necesar să se introducă *stagiul de practică în școală*. În acest cadru, *practica reflexivă* îl ajută pe viitorul profesor să evite pericolul care-l pânzește, potrivit teoriei celor trei R a

marelui pedagog G. G. Antonescu: *Rutină - Rugină - Ruină*. Prof. univ. dr. Steliana Toma de la Universitatea Tehnică de Construcții din București a pus în evidență două tendințe contradictorii ce se manifestă în evoluția actuală a domeniului: tendința de *diferențiere și diversitate* în dezvoltarea universităților și a programelor de studii versus presiunile de *conformism și convergență*.

Prof. dr. Daniel Frost de la Facultatea de Educație a Universității Cambridge a prezentat „O alternativă pentru îmbunătățirea actului didactic: Proiectul International Teacher Leadership”. Împreună cu Mona Chiriac de la School Barclay Stevenage, propune o variantă de adaptare la condițiile specifice fiecărei țări pentru implementarea diferențiată a proiectului. Inițiat în anul 2000 de un grup de la Universitatea Cambridge, acest proiect facilitează introducerea schimbării și a inovării în educație și are parteneri în 15 țări, între care și România. În concepția autorilor, *leadership înseamnă, în domeniul educației: a. a avea valori în care credem; b. a avea o viziune pentru o calitate mai bună în învățământ; c. acțiune strategică bine gândită*.

continuare în pagina 7

continuare din pagina 6

În discursul său despre „Abordarea integrată a disciplinelor de învățământ”, prof.univ.dr. Vasile Molan de la Universitatea din București a vorbit despre necesitatea unei viziuni interdisciplinare. Deoarece *viața nu se împarte pe discipline, dacă vrem să formăm tineri pregătiți pentru viață, trebuie să abordăm această modalitate integrată asupra fenomenelor, proceselor, domeniilor de acțiune organizată.*

Prof. univ. dr. Marin Manolescu de la Universitatea din București a descris parcursul „De la evaluarea obiectivelor operaționale la evaluarea competențelor școlare”. Vorbitorul a formulat câteva întrebări care preocupă, de fapt, întreaga comunitate academică în perioada actuală. *Data fiind dinamica schimbării în societatea de astăzi, care este raportul dintre teoria pedagogică și conținutul practic al lucrului cu clasa de elevi? Ce se întâmplă cu masteratul didactic, care este curriculum-ul acestuia? Cine se ocupă de aceste probleme? Care este raportul dintre teoria pedagogică și calitatea programelor oferite de furnizorii de formare? Avem informații suficiente despre aceste aspecte? Cine monitorizează activitatea de mentorat? Cine construiește și cine avizează programele de formare continuă? Care este raportul dintre teoria pedagogică și calitatea instrumentelor și a deciziilor care ierarhizează universitățile, programele de studii? Se afirmă că activitatea didactică trebuie să fie criteriul fundamental de apreciere. Care este raportul dintre teoria pedagogică și decizia ministerială în acest domeniu? Care sunt metodologiile care pun în practică aceste intenții? Cum este folosită în această schimbare forța intelectuală a*

pedagogiei? Cât privește raportul dintre pedagogia prin obiective și pedagogia prin competențe, se pune întrebarea încotro se îndreaptă proiectarea activității didactice? Ce înseamnă concret învățământul centrat pe elev? Cum organizăm activitățile pe grupe, pe echipe? Cum integrează cadrele didactice metodele interactive? În legătură cu pedagogia centrată pe competențe, se fac demersuri pentru a defini competența în termeni calitativi, se construiesc descriptorii de performanță raportați la competențe. Mai precis, *competența nu se măsoară, ci se descrie, se apreciază.* În cea de a doua zi, conferința s-a desfășurat pe patru secțiuni tematice. Intervenția mea din cea de a patra secțiune a avut ca temă „Formarea pentru cariera didactică în domeniul muzical. Probleme specifice și condiționări instituționale”. Am prezentat particularitățile care definesc formarea profesorilor de muzică și a celor de instrumente muzicale, am accentuat importanța modelului individual al profesorului, rolul automodelării ca o condiție inițială a formării formatorului. Am prezentat principalele probleme de conținut și de organizare pe care le ridică noua abordare a masteratului didactic. Totodată, am exprimat nedumerirea noastră că nu suntem consultați de forul decident cu privire la condițiile specifice necesare organizării optime a pregătirii pentru cariera didactică în domeniul muzical, domeniu pentru care în M.E.C.T. nu există nici un specialist! În continuare, conf.univ.dr. Michaela Moldoveanu de la Universitatea Politehnică din București a pus problema „Pregătirii pentru cariera didactică din învățământul superior”. La începutul intervenției, domnia sa a formulat două întrebări fundamentale: 1. *Are nevoie cadrul didactic universitar de pregătire psihopedagogică?* 2. *E reglementată o astfel de cerință în Legea educației?* Răspunsul trist este NU

la ambele probleme. Nu se face pregătire specifică și, mai grav, există percepția că nu e nevoie de aceasta! În realitate, susține autoarea, cadrul didactic din învățământul universitar joacă următoarele roluri: *este furnizor și creator de informații, este creator de situații de învățare, evaluator, consilier, manager, model de personalitate.*

Doamna lect.univ.dr. Laura Șerbănescu a vorbit despre proiectul său strategic intitulat „Calitate, inovare, comunicare în sistemul de formare continuă a didacticienilor din învățământul superior” și proiectul „De la debut la succes – program național de mentorat pentru susținerea profesională a cadrelor didactice”. Primul proiect vizează dezvoltarea și certificarea competențelor cadrelor didactice universitare care predau didactica specialității sau/și coordonează practica pedagogică a studenților, precum și crearea unei rețele naționale de profesioniști în științele educației și promovarea modelelor de bună practică în formarea viitoarelor cadre didactice. Trebuie menționată participarea, la primele trei secțiuni, a unor specialiști din Liban, Iordania, Elveția, Germania, care au prezentat probleme și experiențe în pregătirea didactică din țările respective.

În concluzie, am avut două zile de comunicare intensă pe teme pedagogice actuale, în care am împărtășit și primit experiențe, idei, soluții, neîmpliniri, posibilități etc. Întâlnirea ne-a dat sentimentul reconfortant că nu suntem singuri cu incertitudinile pe care le avem și că stă, în mare măsură, în puterea noastră să realizăm *un proiect viabil de pregătire a personalului didactic în domeniul muzical* prin afirmarea publică îndrăznească și prin solidaritatea activă a celor implicați în configurarea și organizarea noului sistem.

Aniversări 2011: Liszt, Enescu, Bartók

conf.univ.dr. Carmen Manea

Acesta este titlul Simpozionului organizat de Departamentul de Dirijat și Instrumente Complementare, în 17 noiembrie, în sala Enescu a UNMB. Continuând tradiția manifestărilor științifice și artistice ale fostei Catedre de Pian general, simpozionul a cuprins opt comunicări și două contribuții instrumentale (care au ilustrat tematica propusă).

În debutul manifestării am ascultat-o pe pianista Adriana Toacsen într-o lucrare lisztiană plină de virtuozitate și bravură - *Parafraza după Rigoletto de Verdi*. Am admirat în egală măsură strălucirea și dezinvoltura pianistică, paleta dinamică deosebit de bogată, precum și sensibilitatea interpretei. Prin prestația de înaltă ținută artistică, Adriana Toacsen a demonstrat că Liszt este un compozitor la fel de important în lucrările originale, cât și în prelucrările temelor muzicale împrumutate de la alți creatori.

A urmat comunicarea *Franz Liszt - creații inspirate din muzica altor compozitori*, susținută de conf.univ.dr. Carmen Manea, în care s-a subliniat rolul *Fanteziilor pe teme din opere*, al *Transcripțiilor* și al altor lucrări din categoria *Aranjamentului* în formarea personalității creatoare lisztiene și în educarea publicului epocii. Prof.univ.dr. Lavinia Coman a prezentat o comunicare extrem de interesantă și de bine structurată cu titlul *Franz Liszt, o paradigmă a compozitorului-interpret*. Cei prezenți au admirat expunerea sistematică și clară, bogăția materialului informativ, competența și autoritatea comentariilor.

Conf.univ.dr. Petru Andriesei s-a referit la *Franz Liszt - personalitate determinantă în evoluția artei dirijorale*. Domnia sa a evocat originalitatea muzicianului în postura de dirijor al orchestrei de la Weimar și al altor centre culturale europene, precum și rolul pe care Liszt l-a avut în promovarea creației muzicale a unor compozitori contemporani precum Wagner și Berlioz; a fost menționată de asemenea influența benefică a

artistului asupra multor dirijori ai secolului al XX-lea. Secțiunea dedicată omagierii ilustrului compozitor, interpret și dirijor s-a încheiat cu comunicarea *Franz Liszt - miraculosul pelerin al muzicii universale*, prezentată de conf.univ.dr. Alexandru Dumitrescu. Acesta s-a referit la creații celebre precum *Anii de pelerinaj*, *Sonata pentru pian în si minor*, *Mefisto-Vals* și *Poemele simfonice*, dar și la personalitatea fascinantului muzician, aflat mereu în căutarea adevărului și a perfecțiunii.

În continuare am ascultat o versiune interpretativă inspirată a celebrei lucrări enesciene intitulată *Cantabile și Presto*, realizată de flautista Mihaela Anica și de pianistul Horia Maxim. Prezența lor artistică de înaltă ținută a fost remarcată în mai multe rânduri în cadrul simpozionelor (din anii precedenți), dar și pe scenele de concert din țară și străinătate. Măiestrie, bun gust și dezinvoltură sunt calitățile demonstrate în interpretarea lucrării amintite. Conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu a susținut comunicarea intitulată *Reflecții la „Legenda pentru trompetă și pian de G. Enescu”*. Demersul științific extrem de bine organizat și interesant, susținut cu argumente convingătoare, a presupus o incursiune în universul muzical al compozitorului. Analiza detaliată a temei *Legendei pentru trompetă și pian* i-a prilejuit autoarei ocazia de a sublinia unele trăsături stilistice importante ale creației enesciene. A urmat comunicarea lect.univ.dr. Laura Smărăndescu, intitulată *Béla Bartók - Castelul prințului „Barbă Albastră”*. După prezentarea principalelor repere stilistice și estetice ale creației lui Béla Bartók, domnia sa a realizat un comentariu competent și plin de substanță al lucrării propuse, o operă-dialog extrem de originală din punct de vedere stilistic și semantic. Am remarcat claritatea ideilor și buna structurare a comunicării.

În universul muzicii bartokiene, creația pianistică ocupă un rol important. În comunicarea *Dimensiunea pedagogică a Microcosmosului de Béla Bartók*, prezentată de lect.univ.dr. Daniela Crăciun, am perceput preocuparea de a reliefa contribuția compozitorului în dublu sens: în cadrul muzicii secolului al XX-lea în general și în cadrul pedagogiei pianului în special; în postura de compozitor, pianist și pedagog, Bartók și-a demonstrat măiestria în cele șase caiete de o valoare excepțională, care poartă titlul sugestiv de *Microcosmos*.

În încheierea secțiunii dedicate lui Bartók, asist.univ.dr. Horia Maxim a susținut comunicarea *Bartók în concertele pentru pian și orchestră*. Domnia sa a prezentat comparativ trăsăturile stilistice ale celor trei concerte pentru pian datorate compozitorului, menționând în paralel evoluția gândirii muzicale și a viziunii estetice a acestuia; analiza elementelor limbajului muzical a fost completată cu sugestii referitoare la stilul interpretativ al fiecărui concert în parte.

Apreciind înaltul nivel al comunicărilor științifice și al prestației artistice a interpreților, prof.univ.dr. Mihail Diaconescu, directorul Departamentului de Dirijat și Instrumente Complementare, a făcut o sugestie valoroasă pentru simpoziunile viitoare: alegerea unei tematici, care, prin contribuția întregului colectiv, să facă obiectul unei cărți. Este un lucru la care merită să reflectăm și chiar să-l punem în practică.

PREMII

Canto

La Concursul “Paul Constantinescu” de la Ploiești, în decembrie 2011, mai mulți studenți de la specializarea Canto au obținut distincții:

- *Marele Premiu* – Daniel Ionuț Pop, anul IV (clasa prof.asoc.dr. Gabriel Năstase);
- *Premiul I și Premiul “Paul Constantinescu”* – Shuang Fang, master anul II (clasa prof.univ.dr. Ionel Voineag);
- *Premiul I* – Adrian Prelucan, master anul II (clasa lect.univ.dr. Claudia Codreanu);
- *Premiul II* – Daniela Cârstea, anul II (clasa conf. univ. dr. Cristina Șoreanu), și George Secioreanu, anul I (clasa prof. asoc. dr. Silvia Voinea);
- *Premiul III* – Corina Țică, master anul I (clasa prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu), și Mihai Teodoru, anul III (clasa prof.univ.dr. Ionel Voineag);

În cadrul Galei Premiilor VIP pentru Artele Spectacolului Muzical organizată la Opera Națională din București, la secțiunea Operă au fost decernate următoarele premii pentru anul 2011:

- *Premiul pentru debut în operă* – soprana drd. Veronica Anușca;
- *Premiul pentru sprijinirea tinerelor talente* – prof. asoc. Georgeta Stoleriu;
- *Premiul pentru educație muzicală performantă* – Departamentul canto și artele spectacolului al Universității Naționale de Muzică din București, director prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu;

La Festivalul internațional al artelor spectacolului muzical “Viața e frumoasă”, din 10-12 noiembrie 2011, organizat la Teatrul de Operetă “Ion Dacian”, studenți din UNMB au obținut:

- *Trofeul “Ion Dacian”* – Ionuț Daniel Pop (clasa prof.asoc.dr. Gabriel Năstase);
- *Premiul Radio România Cultural* duetul drd. Rodica Vică – Șerban Vasile;
- *Premiul Teatrului de Operetă* – Marius Bălan, master anul I (clasa prof.univ.dr. Ionel Voineag);

Generația XXI – un proiect ambițios

Georgiana Mirică, Muzicologie, anul IV

Stimată doamnă Andreiana Roșca - Geamănă, realizați împreună cu tinerii studenți ai Universității Naționale de Muzică din București spectacole inedite. Când a luat ființă proiectul Generația XXI și la inițiativa cui?

Doamna prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, director al departamentului Canto - Artele spectacolului liric, este inițiatorea acestui proiect, împreună cu doamnele Irina Hasnaș și Jeanine Costache de la Societatea de Radiodifuziune Română. Eu am preluat organizarea recitalurilor din 2010-2011. Primele spectacole s-au desfășurat în Studioul „Alfred Alessandrescu” al SRR, după finalizarea renovărilor toate recitalurile se desfășoară la noi în UNMB, în Studioul de Operă.

Ce le propune acest proiect tinerilor interpreți? Dar publicului?

Toate recitalurile desfășurate în cadrul acestui proiect sunt înregistrate de Radio România Muzical. Interpreții sunt studenți performanți de la Canto, din anii III –IV și master. A cânta în fața microfonului este o altă experiență, necesară în formarea unui viitor artist; dacă interpretarea este valabilă, se transmite pe post, dar le poate folosi și ca material de prezentare. Pe de altă parte, publicul poate avea certitudinea unui spectacol de calitate, cu voci frumoase și foarte diferite timbral. Ar fi o mare bucurie pentru protagoniștii concertelor dacă colegii lor ar veni în număr mai mare să-i susțină, să-i încurajeze cu aplauzele lor.

Ne puteți descrie în câteva cuvinte proiectul Generația XXI și spectacolele viitoare?

Dorim să mai modificăm puțin formatul astfel că am avut

un recital ce a cuprins doar muzică românească, pe 17 ianuarie sunt incluse și duete, iar în februarie vor fi cicluri de lieduri – Mussorgski, Wagner și Debussy. Incercăm și o colaborare voci – instrumente, dar este puțin mai dificil.

O invitație pentru public la următoarele evenimente?

Concertele din cadrul proiectului *Generația XXI* sunt programate pe 17 ianuarie, 28 februarie, 20 martie, 10 aprilie. Vă așteptăm cu drag!

Impresii de recital Generația XXI

Un proiect ce dorește să aducă în prim-plan generația interpreților vocali ai prezentului, Generația XXI demonstrează că talentul tinerilor artiști îmbinat cu dăruire și ambiția de a reuși readuce pe scena sălilor de concert spectacole veritabile.

Într-un cadru admirabil, Studioul de Operă al Universității Naționale de Muzică din București, s-a desfășurat marți, 13 decembrie 2011, seara muzicală intitulată *Recital Generația XXI*, reunindu-i pe studenții clasei de operă Filip Panait (anul III), Andrei Pleșca (anul III), Florina Ilie (master anul I) și Ramona Păun (master anul I). În fața unui public din păcate deloc numeros, tinerii au convins prin voci echilibrate, bine lucrate și demne de un viitor reușit.

Recitalul a debutat cu Filip Panait (bas), student la clasa prof. asoc. Georgeta Stoleriu, o voce puternică, plină de pasiune și potențial, talentul acestuia fiind evident în lucrările *In questa tomba oscura* și *Hatt man nicht auch Gold daneben* (din opera *Fidelio*), la pian conf.univ.dr. Andreiana Roșca-Geamănă. La a doua sa apariție pe scenă, Filip Panait a readus în atenția ascultătorilor liedul *Die Rose, die Lilie* (din minunatul ciclu *Dichterliebe* al lui Robert Schumann) și *Revedere* scrisă de A. Eliad. De această dată, tânărul interpret a fost mult mai sigur și liniștit, reușind să parcurgă cele două mici piese cu o dezinvolvură specifică.

Tot student în anul III este și tenorul Andrei Pleșca, la clasa lect.univ.dr. Claudia Codreanu. Acompaniat la pian de

lect.univ.dr. Silvia Totan, acesta a propus publicului un repertoriu variat, compus din lucrări ale compozitorilor Gaetano Donizetti – *Quanto è bella, quanto è cara*, aria personajului *Nemorino* din opera *L'elisir d'amore*, Giuseppe Verdi – *De miei bollenti spiriti* din opera *Traviata*, Reynaldo Hahn – *L'heure exquise* și Robert Schumann – *Im wunderschönen Monat Mai*. Interpretarea sa relevă ore de studiu intens, iar timbrul plăcut conferă lucrărilor o interpretare luminoasă.

Odată cu înaintarea înspre anii superiori, respectiv master, s-a putut remarca experiența consistentă a interpreților, transformată într-o autentică emoție artistică. Apariția sopranei Ramona Păun, studentă la clasa de canto a prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, a convins din toate punctele de vedere: acuratețe și tehnică deosebită precum și timbru cald. Artistă completă, aceasta a interpretat un program deosebit: *Willow Song* din opera *The ballad of Baby Doe* de Douglas Moore, *Je veux vivre* din opera *Romeo și Julieta* de Charles Gounod, *Flori albe* de Sabin Drăgoi și *Me llaman la primorosa* din opera *Bărbierul din Sevilla* de M. Nieto și G. Giménez. Alături de acompaniatoarea sa, prof.asoc. Lidia Butnaru, interpreta demonstrează calități scenice și muzicale excepționale.

Florina Ilie, studentă la master la clasa prof.univ.dr. Ionel Voineag, a oferit deopotrivă momente muzicale frumos realizate într-un program special ales: *Com'è bello* din *Lucrezia Borgia* de Gaetano Donizetti, *Io son l'umile ancilla* din opera *Adriana Lecouvreur* de Francesco Cilea și *Beau soir* și *Romance* scrise de inovatorul compozitor Claude Debussy. Sensibilitatea și precizia atacului, paleta de nuanțe fine ale interpretării vădesc o profundă cunoaștere a textului muzical din partea solistei.

Proiectul *Generația XXI* promite noi întâlniri, noi descoperiri de talente cizelate în cadrul instituției noastre de învățământ superior. Sperând că v-am suscitat interesul față de generația de artiști lirici în devenire, vă așteptăm să-i cunoașteți cât de curând!

Festivalul din Donaueschingen - Goana după originalitate

Sebastian Androne, anul IV Compoziție

Festivalurile de muzică nouă au rolul esențial de a descoperi și de a sonda zone neexplorate ale muzicii (în caz că acestea mai există) prin alcătuirea unui program muzical cât mai divers și colorat. Acest demers nu garantează o experiență plăcută ori interesantă în sălile de concert sau în orice alt spațiu în care are loc vreun eveniment sonor (uneori muzical). Ceea ce garantează e de fapt asiduitatea minutului în roca imaginației umane în căutarea nestematelor sonore - o inițiativă necesară, anevoioasă și plină de pietre comune, neprețioase și efemere...

Festivalul de muzică nouă din Donaueschingen se numără printre cele mai vechi de acest gen. A fost fondat în anul 1921 și este considerat unul din cele mai prestigioase festivaluri de muzică contemporană din lume. Anul acesta au venit peste 200 de compozitori studenți sau profesori din întreaga lume pentru a se afla în „laboratoarele de muzică” din Donaueschingen. Până la urmă aici au avut loc prime audiții ale unor nume precum Igor Stravinsky (1925), Paul Hindemith (1926), Olivier Messiaen, Edgard Varèse, Iannis Xenakis (1951-1960), György Ligeti, Alfred Schnittke (1961-1980) și mulți alții.

În anul 2011 a existat un singur nume care a rezonat mai puternic: Wolfgang Rihm. Lucrarea sa, *Simfonia „Seraphin”*, a avut un aparat orchestral de-a dreptul impresionant: un grup solistic format din 16 instrumentiști, o orchestră mare și patru percuționiști aflați în cele patru colțuri ale „halei” de concert. Mă așteptam la o experiență de neuitat, știind de la profesorii mei că Wolfgang Rihm este unul din compozitorii de vârf ai prezentului. Am avut prilejul să ascult de două ori această lucrare monumentală (ce depășește 50 de minute) din diferite poziții ale sălii, o dată dimineața, la repetiția cu publicul, și seara, în concert. Dirijor: Emilio Pomárico. Dacă lucrarea începe angajant, cu o lume sonoră cel puțin interesantă, după câteva minute, din perspectiva mea, a intervenit plictisul, care s-a prelungit timp de 56 de minute. Mi s-a părut aproape ofensivă atitudinea componistică a creatorului de a lega un discurs muzical opac, complex de dragul complexității facile și

dând impresia unei sfidări afișate față de public. Am fost dezamăgit și de faptul că efectivul orchestral nu a fost exploatat îndeajuns în termeni de culoare, expresivitate și mai ales forță! După concert am avut șansa să vorbesc cu colegi compozitori, profesori, ale căror opinii s-au situat în extreme. Subliniez că acesta este umilul meu punct de vedere, al unui student de an IV, și nu o constatare obiectiv-valorică absolută. Pe lângă snobismul ce nu lipsește de la niciun festival de muzică, au existat și opinii avizate care au apreciat această lucrare și care au învinuit acustica sălii pentru proasta impresie a unora.

Lucrarea care mi s-a părut printre cele mai inspirate și impresionante din toate punctele de vedere îi aparține lui Wolfgang Mitterer - *Little smile* pentru ansamblu și live-electronics. Una din puținele lucrări muzicale din festival care a fost „înzestrată” cu o coloană vertebrală bine articulată, cu un material sonor original (în care sunetul acustic se împletea de minune cu cel electronic, devenind una) și cu o construcție sintactică inedită: polifonia, heterofonia și melodia păreau fuzionate într-o hiper-sintaxă primordială plină de energie și simț muzical (acesta din urmă lipsind cu desăvârșire în majoritatea compozițiilor prezentate în ediția aceasta). În opinia mea, singurul aspect negativ al acestei lucrări ar fi temporalitatea, lungimea în timp de aproximativ 20 de minute nefiind justificată muzical.

Această „maladie” a muzicii contemporane de a da naștere unor compoziții ce nu țin cont de dimensiunea (poate) cea mai importantă a muzicii, anume timpul, a prosperat în programul din ediția anului 2011. Interesul compozitorilor era îndreptat asupra dimensiunii spațiale, a sălii de concert. De altfel, însăși tematica festivalului a fost de așa natură: termeni ca *musikfabrik* și *installationen* circulau precum laitmoivele în prezentările compozitorilor și ale organizatorilor. Impresia lăsată era de deznădăjduire, de disperare latentă cu privire la originalitate și esență.

În absența unei autenticități căutate și găsite, compozitorul apelează la experiența și percepția ascultătorului din perspectiva spațială, neglijând însă chiar menirea sa, de „inventator de muzică”. *Stasis*, compoziția Rebeccai Saunders, s-a numărat printre aceste experimente (care de

altfel merg pe linia inițiativelor lui Stockhausen, nimic nou sub soare). În lucrarea ei, interpreții (16 soliști) nu erau dirijați, partitura generală neexistând, ci se foloseau de cronometre. Totuși, în locul partiturii generale, compozitoarea realizase un plan spațial dinamic. Interpreții erau plasați în jurul, deasupra și printre cei din public, unii dintre ei trebuind să se mute dintr-un colț al sălii în celălalt (acordeonistul chiar în timp ce cânta). Lumina era una obscur-albastră, iar muzica... familiară, din aceeași zonă cu muzica de atmosferă pe care o auzim aproape la fiecare concert de muzică nouă, dar poate nu de aceeași calitate.

Pentru mine a fost o experiență utilă, chiar necesară, și o recomand tuturor celor care vor să „vadă” ultimele experimente într-ale muzicii. De exemplu în ediția de anul acesta am asistat la un „concert” de fotbal, sunetele electronice din boxele aflate pe spatele jucătorilor și spectacolul în general dând naștere unei experiențe ridicole pentru unii, interesante pentru alții și chiar ofensive pentru câțiva. Per total se remarcă vechiul aspect odios al prezentului nostru: individualismul crescut peste măsură. Goana după originalitate orbește compozitorul, iar compoziția devine articol, obiect ostentativ, privat de esență. În ciuda celor scrise mai sus, pe lângă lucrarea *Little Smile* a lui Wolfgang Mitterer, mi-au mai atras atenția lucrările *X/Y* a Clarei Maïda, cea a lui Iris ter Schiphorst, *Studien zu Figuren/Serie A*, *Kontra-Gewalt* a lui Saed Haddad sau *Homework* a lui François Sarhan (care se găsește și pe YouTube). Timpul va decide care lucrare din programul festivalului din 2011 este nestemată sau piatră neprețioasă...

Concert de Crăciun – Două interpretări ale aceluiași eveniment

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

Radu Mihalache, Muzicologie anul II

În salba zilelor de decembrie se înlănțuie cu voioșie pregătiri de sărbătoare, podoabe pentru bradul verde și concerte de Crăciun. Oricând, în aceste zile, la oarecare oră, e timpul potrivit, lumea vine, se bucură laolaltă. Mai ales când voioșia colindătorilor aparține tinerilor, studenților care se mai adună în așteptarea vacanței. Și pe noi ne-au chemat, într-o zi de 15 decembrie a anului ce și-a încheiat drumul cu numărul 11, la un ceas de „ora 13.00”, în sala „George Enescu”, fără altă avertizare, nicidecum protocolară, decât că ne... *primesc cu urări de bine*.

Privitorii, printre care și mai tineri, și mai vârstnici, primesc daruri, acum sub formele varii de momente cu muzică. Singure motive de îngrijorare au avut profesorii răspunzători de spectacolul acesta; probabil, interpreții. Cei cu darurile se aflau în sală, liniștiți și veseli.

Pe scara timpului, momentele concertului au pornit de la „zăpezile de altă dată”, când Bach, Mozart, Telemann etc. sărbătoreau Crăciunul. Muzica a venit împrejurul nostru cu ecourile barocului, clasicismului, dar și al melodiilor sud americane. Pe scenă au sunat, reuniri de voci corale (dirijori Mihai Bejenariu, Florian Costea), trio de instrumente (Marcel Costea, Adrian Buciu, Mihai Ghiga), familia Ansamblului de Barokeri (cu Adrian Buciu, Mihai Ghiga, Verona Maier). Firește, prezențele singulare au adus surprize și confirmări, care ofereau ideea performanței prin sopranele Veronica Anușca, Rodica Vică, pianista Anca Săftulescu, violonistul Alexandru Mălaimare. În lumea colindelor Grigore Cudalbu ne-a adus cântecul *Soro-leo fată frumoasă*, iar Radu Zamfirescu o versiune personală a lui *Moș Crăciun* după D.G.Kiriac.

Poate că, în tot șirul acesta de clipe ale sărbătorii, momentul „Colindelor tradiționale” îl vom ține anume minte, pentru autenticitatea cântului, frumusețea costumelor și proșpețimea glasurilor cu care Rodica Nicolaescu ne-a plimbat, preț de câteva frânturi de timp, prin țara noastră românească. O altă parte a oglinzii vârstelor a fost formația anului III licență Compoziție muzică ușoară, care a încheiat concertul de Crăciun cu ritmurile de divertisment ale unui viitor 2012. Nimic mai potrivit pentru a constata că „tinerețea fără bătrânețe” este principala însușire a celor ce urmează maestrilor.

Ne aducem aminte câtă bucurie și emoție ne provocau fiecăruia serbările de Crăciun, pe vremea când pășeam pentru prima dată în universul preșcolar sau școlar. Deși peste acel timp s-a așternut o pânză cu parfum de poveste, sentimentele au reușit să se mențină cât se poate de vii. Și parcă pe 15 decembrie 2011, cu prilejul Concertului de Crăciun susținut de studenții Universității Naționale de Muzică din București, li s-a acordat din nou importanța de odinioară.

Concertul a prezentat încă de la început toate elementele unei reușite: o sală arhiplină, o energie debordantă a artiștilor și un repertoriu variat, ce a cuprins creații de la Telemann și până la colindele pop ale secolului 20. Dar să facem liniște – începe concertul.

Startul a aparținut corurilor reunite ale ciclului de studii master (anii I și II) și al ciclului de studii de licență (anul III), condus de drd. Mihai Bejenariu, acompaniate la orgă și la pian de lect. univ. dr. Laura Smărăndescu. S-au interpretat lucrările *Coral nr.67*, de J. S Bach; *Sancta Maria, Mater Dei*, de W.A. Mozart și *Kyrie Eleison* de John Rutter, ce au introdus publicul în atmosfera religioasă și au pavat drumul pentru muzicile ce au urmat. *Suita în re minor* de G. Ph. Telemann ne-a fost propusă de conf.univ.dr. Marcel Costea - orgă, lect.univ.dr. Adrian Buciu - flaut și lect.univ.dr. Mihai Ghiga - vioară. Sonoritățile pe care aceștia ni le-au propus au dovedit încă o dată că muzica marelui compozitor se distinge prin calitate, nu doar prin numărul masiv de lucrări scrise (Conform Guinness Book, Telemann este cel mai prolific compozitor).

Concertul a continuat tot pe linia barocă, cu două *villancico* aparținând ciclului *Fiesta de Navidad en la Capella Real de Felipe V* compus de Francisco Corselli, interpretate de doctorandele în anul I Canto Veronica Anușca și Rodica Vică, acompaniate de Ansamblul de Barokeri, condus de lect.univ.dr. Adrian Buciu și lect.univ.dr. Mihai Ghiga. Interpretate pentru prima dată în România, acestea au reprezentat o avanpremieră a concertului ce a avut loc duminică, 18 decembrie 2011, la Catedrala „Sf. Iosif”, în care s-a interpretat întreg ciclul redescoperit de muzicologul Alvaro Torrente.

În continuarea concertului de Crăciun al UNMB am putut asculta o versiune inedită a lucrării *Recuerdos de la Alhambra*

a compozitorului spaniol Francisco Tarrega, în interpretarea violonistului Ion Alexandru Mălaimare. Spun inedită, deoarece piesa în original a fost scrisă pentru chitară, iar acest aranjament realizat de Ruggiero Ricci prezintă suficiente dificultăți tehnice. Rămânând în sfera muzicii instrumentale de virtuozitate, am ascultat din creația compozitorului Adolfo Fumagalli piesa de caracter *La fille de l'air*, o lucrare ce conține veritabile focuri de artificii, redată cu energie și siguranță de pianista Anca Săftulescu.

După aceste momente solistice, a venit din nou rândul corurilor reunite să intre pe scenă și să ofere, tot sub conducerea dirijorului Mihai Bejenariu, piesele *Bună dimineața*, de Gh. Danga, *Trei crai de la Răsărit*, de Nicolae Lungu și *Soro-leo fată frumoasă*, de Grigore Cudalbu. O apariție surprinzătoare, intercalată printre aceste momente, a fost cea a cetui de colindători. Cu repertoriu și port specific, grupul pregătit de conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu ne-a propus o adevărată călătorie prin diferite zone folclorice ale României. De la colinde și până la urările de sănătate și belșug, momentul a fost unul dintre punctele culminante ale spectacolului și a pus eticheta cu „Made in Romania” asupra acestuia.

Corul și-a intrat din nou în drepturi și, condus de această dată de drd. Florian Costea, a interpretat colindul *Moș Crăciun*, în versiunea D.G. Kiriac - Radu Zamfirescu. Să facem o listă a tipurilor de creație ce au fost prezente până acum: lucrări aparținând unor compozitori importanți din Baroc, Clasicism, Romantism, creație corală românească, folclor românesc... Iar la această listă putem adăuga liniștiți și muzica pop, reprezentată aici de formația anului III licență, de la secția Compoziție - muzică ușoară, ce a oferit publicului piesele *Santa Klaus is coming to town*, *Only when I sleep* și *Last Christmas*. Finalul concertului a aparținut tot corului, care, sub conducerea lui Florian Costea, a interpretat *Sanie cu zurgălăi* de Constantin Râpă.

Astfel a luat sfârșit Concertul de Crăciun. Cu interpretări oneste și mult suflet pus în munca realizării fiecărui moment, artiștii au reușit să creeze în sală o adevărată atmosferă de sărbătoare. Și apoi s-a lăsat liniștea. Cu ultimele sunete încă roind în urechile noastre, copilul din noi probabil că și-a pus înreabarea: „Unde este Moș Crăciun? De ce nu a venit?”

Dinu Lipatti

Se crede pe nedrept că muzica dintr-o epocă sau alta trebuie să păstreze amprenta, caracteristicile și chiar greșelile în uz ale momentului în care se naște. Cel ce face așa are conștiința liniștită și se crede la adăpost de orice deformare periculoasă. Dar câte eforturi până să ajungi aici, câte căutări în praful trecutului, câtă scrupulozitate inutilă față de „unicul obiect al preocupărilor noastre”, pe care, voind să-l punem prea veridic în lumină, sfârșim prin a-l îneca într-un ireductibil noian de prejudecăți și de date false. Căci să nu uităm, adevărata și marea muzică își depășește timpul: ba mai mult, ea n-a corespuns niciodată cadrului, formelor și regulilor în vigoare în momentul nașterii sale. Bach cere orga electrică cu nenumăratele ei mijloace pentru piesele sale de orgă, Mozart cere pianul și se depărtează în mod hotărât de clavecin, Beethoven cere imperios pianul nostru modern căruia Chopin, avându-l deja, a fost primul care i-a dat culoare, iar Debussy merge mai departe, lăsând să se întrezărească, prin Preludiile sale, undele Martenot.

Deci, a voi să restitui muzicii cadrul său de epocă, înseamnă a voi să îmbraci un adult în haine de adolescent. Acest lucru ar putea să aibă un oarecare farmec dacă ar fi vorba de o reconstituire, dar nu poate și nu trebuie să intereseze decât pe amatorii de frunze moarte sau pe colecționarii de pipe vechi. Aceste reflecții mi-au venit în gând amintindu-mi ce mirare am provocat cândva, când, la un mare festival european, am cântat Concertul în re minor de Mozart cu magnifica și uimitoarea cadență pe care i-a făcut-o Beethoven. Desigur că aceleași teme ieșeau altfel din pana lui Beethoven decât din cea a lui Mozart. Dar lucrul cel mai important era tocmai această interesantă confruntare a două personalități atât de deosebite. Trebuie însă să vă spun că, afară de câteva minți mai luminate, nimeni n-a înțeles mare lucru din această alianță, ba încă toată lumea m-a acuzat că eu am scris această dezagreabilă și anacronică cadență.

Ce dreptate avea Stravinski când spunea că „muzica este prezentul”! Muzica trebuie să trăiască sub degetele noastre, sub ochii noștri, în inima și mintea noastră cu tot ceea ce **noi cei în viață** putem să-i aducem ca ofrandă.

Departate de mine gândul de a preconiza anarhia și disprețul legilor fundamentale care călăuzesc – în linii generale – coordonarea oricărei interpretări valabile și pertinente. Însă găsesc că se comite o gravă eroare cu acele căutări de detalii inutile asupra manierei în care Mozart va fi cântat un anumit tril sau un anumit grupetto. Pentru mine, indicațiile atât de divergente pe care ni le-au lăsat unele tratate excelente, dar acum foarte limitate, mă fac să iau, hotărât, drumul simplificării

și al sintezei. Păstrez inflexibile cele patru sau cinci principii de bază pe care le cunoașteți (cel puțin așa bănuiesc), iar pentru rest mă încredințez intuiției, această a doua și la fel de prețioasă inteligență, precum și pătrunderii în adâncime a operei, care mai devreme sau mai târziu, sfârșește prin a-și mărturisii taina sufletului.

Nu cercetați niciodată o operă cu ochii morților sau ai trecutului, s-ar putea să nu vă alegeți decât cu craniul lui Yorick... (mai 1950)

Care este această bază de plecare? Ea consistă în câteva legi fundamentale ale muzicii, dintre care cele mai importante sunt, vai! cele mai neglijate de majoritatea interpreților:

1. Solfegiul și, în special, solfegiul ritmic;
2. Accentuarea timpilor slabi (a stăruii și sublinia timpul tare este una din cele mai mari greșeli în muzică pentru că aceasta nu este decât un salt spre timpii slabi, ei având adevărata pondere);
3. Ignorarea din partea unor pianiști a imenselor resurse ce le poate aduce independența la aceeași mână între diferite atacuri și tușeuri, deci între diferite timbre. Obținând această independență, interpretarea capătă dintr-o dată un neașteptat relief și cântecul pianistului reflectă plasticitatea unei execuții orchestrale.

Cel care nu are nimic a-și reproșa față de gândirea autorului poate să cânte cu totală libertate, exact ca o persoană foarte bine crescută, care își poate permite în societate orice afirmație, orice atitudine.

Dacă însă, din nenorocire pentru el, executantul ignoră sau deformează voluntar legile fundamentale ale unei opere, atunci nu-i va mai fi permis nici un aport personal, nici o libertate, întocmai unei ființe fără educație, care va rămâne mereu vulgară, chiar dacă se abține de la cea mai mică libertate de limbaj sau atitudine...

Adevărata și singura noastră religie, unicul nostru punct de sprijin, de nezdruncinat, este **textul scris**. Nu trebuie niciodată să greșim față de acest text, ca și cum ne-am dat seama de acțiunile noastre la acest capitol, în fiecare zi în fața unor judecători implacabili.

Dat fiind acest tribunal suprem pe care îl instituim de bună voie pentru a proteja ceea ce noi considerăm **credința noastră, evanghelia noastră** – textul scris, trebuie să-l studiem, să-l asimilăm, să-l confruntăm cu mai multe ediții, pentru ca în cele din urmă să punem în lumină acea imagine care corespunde cu cea mai mare fidelitate gândirii inițiale.

Odată acest lucru bine stabilit, nu trebuie să uităm că acest text,

RESTITUIRI

ca să-și trăiască propria lui viață, trebuie să capete propria **noastră** viață și întocmai unei construcții va trebui să adăugăm pe temelia de beton a scrupulozității noastre față de text tot ceea ce are nevoie o casă pentru a fi terminată, adică avântul inimii noastre, spontaneitatea, libertatea, diversitatea sentimentelor etc.

Casella spune undeva că nu trebuie respectate capodoperele, ci iubite, căci se respectă numai lucrurile moarte, iar capodopera este un lucru veșnic viu.

Majoritatea virtuozilor nu reușesc să fuzioneze în interpretările lor cele două atitudini fundamentale citate mai sus; ei cântă sau exact ceea ce este scris, dar cu nici un aport personal (și în acest caz părăsim concertul uneori uimiți, dar niciodată fericiți), sau iau opera ca un pretext pentru a-și exterioriza propria fantezie și, nesocotind indicațiile autorului, neglijează total adevărul sens pe care acesta l-a dat muzicii sale, folosind în execuția lor, alandala, elanul inimii lor, spontaneitatea, diversitatea sentimentelor etc., care în acest caz, departe de a mobila în mod avantajos casa, nu fac decât să desfigureze iremediabil opera, deoarece interpretarea astfel concepută nu are nici o bază de plecare sănătoasă...

Aș putea rezuma, foarte imperfect, în câteva atitudini, drumul care, după mine, îmi pare că este cel care trebuie să ne conducă spre adevăr. Să căutăm a descoperi toată emoția lucrării cântând-o mult, în diferite feluri, înainte de-a începe a o realiza tehnic. Spunând „cântând-o” mă gândesc cu precădere la „a o cânta în minte”, ca și cum ar fi executată de cel mai perfect interpret.

După ce am reținut impresia de frumusețe absolută pe care această interpretare imaginară ne-a lăsat-o (impresie pe care o reînnoim și îi redăm viață încontinuu, repetând în liniștea nopții execuția imaginată), să trecem apoi la lucrul real, tehnic, disecând fiecare dificultate în mii de părți, pentru a elimina obstacolul fizic și tehnic nu „în bloc”, ci „în detaliu”. Acest travaliu trebuie făcut cu luciditate, ferindu-ne de a pune sentiment. În fine, ultima fază este cea în care lucrarea dominată fizic trebuie să fie construită în linii mari, cântată de la un capăt la altul, pentru a avea „perspectiva de la distanță” și la execuția căreia participă ființa rece, lucidă și rațională care a prezidat lucrul, dar și artistul plin de emoție, fantezie, viață și căldură, care a creat-o mintal și care regăsește acum mijloacele de expresie pe care nu le avea la început.

(colaj de texte extrase din cartea Dinu Lipatti semnată de Grigore Bărgăuanu și Dragoș Tănăsescu, Editura Muzicală, București 2000)

“O carte a stilurilor muzicale” de Vasile Iliuț și Anamaria Călin

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

În ultimele zile ale anului 2011, Editura muzicală a oferit publicului un eveniment deosebit. Reeditarea ciclului de două volume *O carte a stilurilor muzicale* de Vasile Iliuț, completată cu un al treilea volum, în care fiica sa, lect.univ.dr. Anamaria Călin, a continuat manuscrisul proiectului inițial, adăugând propriile contribuții. Suntem în fața unui prețios material

istorico-muzicologic, destinat celor care își doresc, studenți fiind, dar și muzicieni de carieră, să afle mai mult despre stil în cultura componistică universală. O astfel de lucrare este opera studiului, documentării, memoriei și experienței, reunite sub arcul culturii. Enumerând aceste repere, am definit de fapt componentele personalității profesorului universitar dr. Vasile Iliuț, a cărui activitate a ilustrat decenii de-a rândul cunoașterea artei muzicale în Universitatea Națională de Muzică din București. Propriile sale pagini de muzică (genuri camerale, corale, orchestrale) se regăsesc în meditațiile celui care a cercetat creațiile altor compozitori, devenind oglindiri ale actului de creație. Poate tocmai din această cauză a avut ideea scrierii studiilor ce-i fundamentează concluziile în domeniul stilisticii, în cadrul acestui ciclu, *O carte a stilurilor muzicale*. Ideile sunt aici altfel dezvoltate, nu evită atitudinea și polemicul abordării, invitând spre activizarea dinamică a privirilor spre trecutul îndepărtat,

spre viitorul apropiat sau faptele semnificative în ceea ce numește “gândirea cu sunete”.

Cu Vasile Iliuț am trecut decenii de-a rândul pragul vârștelor, am depășit tinerețea, am intrat în viața de familie. În anii de demult eram, cot la cot, asistenți la catedra unde am fost mai apoi profesori, după ce ne-am adunat, fiecare în felul său, experiențele profesionale,

calificările științifice, cărțile... Privită astfel, existența noastră se aseamănă, mai ales în tot ce se poate spune de bine despre timpul trecut. Înzestrat cu valorile perene ale dascălului, iubitul nostru coleg ne-a fost părtaș de destin mai multă vreme, până în clipa tragică în care viața sa, frântă sub eforturile unei munci fără cruțare, pentru știință, Institut, studenți și familie, a pierdut lumina ce-i călăuzea faptele. Ca parteneri apropiați de generație, i-am cunoscut preocupările, evenimentele existenței și, printre cei ce i-am purtat afecțiune, i-am înțeles idealurile. Fără a reface acum traseul acesta, dorim să ne putem opri totuși asupra unui scop bine determinat: studiul, neodihna cercetării pentru realizarea cunoașterii, dăruirea rezultatelor către cei mai tineri dintre muzicieni care, în mod firesc, aveau să-i urmeze. Astfel, cele adunate cu acribie de-a lungul timpului în fișe, studii, volume de cursuri au fost precugetat teaurizate, ca proiect, în ceea ce ar trebui să numim „cartea de învățătură”. Ne întoarcem la noua imagine a ultimului său

proiect, o călătorie începută înainte de anul 2000, minuțios redactată, pas cu pas, devenită parțial material editorial, a cărei primă limită de periodizare îngloba *Clasicismul*, formă în care a fost încredințată tiparului, fiind oferită colegilor și studenților. Primei apariții trebuia să-i urmeze o continuare a investigațiilor. Pe pagini de manuscris, detaliat marcate temporal pentru fiecare zi de lucru, au început să se așternă gândurile profesorului, drept îndeplinire a proiectului, până s-a

„O CARTE A STILURILOR MUZICALE” se vrea a fi un posibil răspuns la întrebări de tipul celor formulate astfel:

– „care sunt condițiile necesare și suficiente pentru ca un lanț de acorduri să fie un stillem armonic brahmsian de ordinul 0 (adică nesegmentabil în sublanțuri acordice, brahmsian determinate)” sau de genul „care sunt condițiile necesare și suficiente pentru ca o unitate de limbaj muzical să fie un stillem mozartian de un ordin dat”.

Tineri interpreți în concert

Costin Popa

După cum s-a desfășurat o recentă serată la Sala Radio, titlul ar putea să fie, cu o notă vizionară și încurajatoare, desigur, „Tineri maestri...”. Într-adevăr, dirijorul Leonard Boga și pianistul Andrei Licareț au pășit apăsat pe treptele afirmării și confirmările încep să vină din ce în ce mai des. Sunt doi artiști, primul cu mai rare apariții bucureștene (din păcate!), celălalt cu prezențe mai dese în Capitală. Fac parte din generația care va constitui, indubitabil, fundamentul artei noastre interpretative în deceniile ce urmează.

Abordarea *Uverturii Prometheus* de Beethoven, o lucrare de mici dimensiuni, dar densă, i-a oferit lui Leonard Boga prilejul etalării unei gestici sigure, neșovăitoare, clare. Bagheta sa evoluează în limitele unei rigori exemplare, preferate desfășurărilor spectaculare. Este o seriozitate care arată o solidă pregătire muzicală, validată și prin modul în care au răspuns instrumentiștii Orchestrei de Cameră Radio. Atenți și dedicați. Energiile latente, care aveau să se elibereze în ultima piesă a programului, *Serenada în Do major pentru orchestră de coarde, op. 48* de Ceikovski, și-au arătat germenii încă din finalul uverturii beethoveniene. Într-adevăr, zăgăzurile (emoția?) au căzut și Boga a demonstrat, odată în plus, că știe să construiască,

să însuflețească partenerii de dialog. *Valsul* a revelat cântul omogen al instrumentiștilor, iar *Elegia* și *Finale - Tema russo*, ambele din *Serenadă*, i-au pus în valoare expansivitatea și exuberanța, calități ce se vor lansa și mai mult odată cu sporirea experienței.

În prima parte, a venit rândul *Concertului nr. 27 în Si bemol major pentru pian și orchestră* de Mozart să probeze precizia metronomică a dirijorului, cu expresivitate crescută mai ales prin efectele mâinii sale stângi, desenatoare de volute, ca și preocuparea pentru comuniunea cu pianul solist.

Fin tehnician, admirabil stilist, Andrei Licareț a cântat delicat și cu acuratețe, fapt evident de la prima atingere a clapelor, în mișcarea *Allegro* ce deschide opusul mozartian. *Larghetto*, partea secundă, a sunat într-un calm seducător, ca al dimineților liniștite. Eleganța de salon a sunetului și transparența au impresionat în *Finale*. Intens aplaudat, tânărul artist a ales un bis chopinian, tocmai pentru a-și etala virtuozistica romantică, în care a brodat văluri diafane.

Leonard Boga și Andrei Licareț, doi tineri artiști, doi viitori maestri, pe care dorim să-i urmărim în prezențe constante pe podiumurile bucureștene de concert.

SUCCESE INTERNAȚIONALE

Soprana Valentina Naforniță, studentă la UNMB, master anul II, la clasa prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu, a câștigat de curând premiul al II-lea în cadrul Concursului Internațional de operă de la Paris. Pe site-ul Agenției de impresariat "INTERMUSICA" de la Londra se precizează că tânăra solistă a evoluat cu acest prilej pe scena Sălii Gaveau din Paris alături de un grup de tineri cântăreți atent selecționați.

De asemenea, Opera din Viena, în cadrul căreia Valentina Naforniță evoluează cu regularitate, i-a prelungit contractul cu încă 2 ani, prilej cu care interpreta va susține roluri incluzând Adina din *Elixirul dragostei*, Marzelinne din *Fidelio*, Musetta din *Boema*, Elvira din *Italianca în Alger*, Clorinda din *Cenușăreasa*, Oscar din *Bal mascat* și Gilda din *Rigoletto*. Se adaugă alte angajamente cu apariții la Llangollen International Eisteddfod și la Concertgebouw, Amsterdam, în compania Netherlands Radio Philharmonic Orchestra.

lăsat... întunericul. Ce avea să urmeze? Dragostea și admirația fiicei sale, devenită în acești ani lector universitar dr. la UNMB, a răspuns cu generozitate acestei datorii față de părintele său care îi îndrumase afirmarea în profesie. Întregirea, completarea, unificarea redacțională au prins ființă treptat, cu multă răbdare, ajungând în prezent la stadiul versiunii ce putea vedea lumina tiparului.

Descifrăm, în acest rezultat, șansa ca știința muzicologului, compozitorului, profesorului și doctorului în muzică Vasile Iliuț să fi trecut de hotarul umbrelor, vorbindu-se în continuare, după *Clasicism*, despre *Romantism*, *Impresionism*, *Verism*, *Expresionism*. Cred în înțelesul acestei reeditări întregite, ca și în iubirea, în fidelitatea mărturisită astfel de Anamaria Călin. Odată cu editarea volumului, prin contribuțiile de coautor și îngrijitor de ediție ale fiicei profesorului, se mai adaugă un dar în „lada de zestre” ce aparține celui mai mare Institut universitar de muzică al României.

Sala Radio

Orchestra de Cameră Radio

Miercuri, 18 ianuarie 2012, ora 19.00

Dirijor:
LEONARD BOGA

Solist:
ANDREI LICAREȚ - pian

L. van Beethoven: Uvertura *Prometheus*
W. A. Mozart: Concertul nr. 27 în si bemol major pentru pian și orchestră, K.V. 595
P. I. Ceikovski: Serenada pentru orchestră de coarde, op. 48

Clape albe, clape negre – proiect Novara 2011

drd. Anca Săftulescu

Unul dintre cele mai interesante proiecte culturale europene, conceput și coordonat de profesorul Ettore Borri, director al Istituto Superiore di Studi Musicali Conservatorio Guido Cantelli din Novara - Italia, s-a desfășurat, în parteneriat cu Universitatea Națională de Muzică din București, Musikonservatorium Royal Academy of Music din Aarhus - Danemarca, Akademia Muzyczna din Poznan - Polonia, Anton Bruckner Privatuniversität din Linz - Austria și Vorarlberger Landeskonservatorium din Feldkirch - Austria, cu sprijinul Istituto Superiore di Studi Musicali Conservatorio Guido Cantelli din Novara, în orașele Novara și Cremona, la sfârșitul lunii septembrie a acestui an.

Destinat studenților pianiști din instituțiile participante, proiectul a avut ca scop imprimarea unor lucrări din repertoriul componistic italian al secolului al XIX-lea, cuprinzând opusuri ale compozitorilor Francesco Sangalli și Adolfo Fumagalli, lucrări de mici dimensiuni, reprezentând studii și piese de caracter. Fiecărui student participant i s-au repartizat două lucrări, compoziții

specifice epocii romantice atât din punct de vedere al formei, cât și al limbajului muzical utilizat.

Am participat la acest proiect din partea universității noastre alături de Daniel Dascălu, colegul meu la clasa de pian a prof.univ.dr. Dana Borșan. Pentru noi au fost selectate patru lucrări ale compozitorului Adolfo Fumagalli, piese ale căror titluri conțin sugestii poetice de atmosferă, precedate de fragmente din poeme inspirând particularitatea unui *motto*, adevărate bijuterii muzicale, ce pot face parte oricând din repertoriul curent de concert al unui pianist profesionist. În timpul vacanței de vară am pregătit piesele pentru programul de înregistrări care a avut loc în *Auditorium Fratelli Olivieri*, în cadrul Istituto Superiore di Studi Musicali Conservatorio Guido Cantelli, având la dispoziție un pian de concert Fazioli.

Au fost patru zile de înregistrări (23-26 septembrie), două zile de conferințe și concerte cu prezentarea pe larg a proiectului (27-28 septembrie), în Novara, și concertul final în cadrul expoziției internaționale *Mondomusica* din Cremona (30 septembrie). Semnificația deosebită a proiectului a constat nu numai în faptul că studenți din

diferite țări și culturi europene au avut prilejul să lucreze împreună, cât mai ales pentru accentul pus pe stilurile variate de aprofundare ale lucrărilor aceluiași compozitor, dar din puncte de vedere distincte. Și toate acestea s-au derulat în „primă audiție absolută”, întrucât nu au fost disponibile imprimări ale acestor lucrări până în prezent. Țin să subliniez importanța realizării acestor înregistrări, deoarece cei doi compozitori care au făcut subiectul proiectului fac parte din pleiada de compozitori ce au contribuit la dezvoltarea școlii componistice italiene (sunt de menționat prietenia dintre Franz Liszt și Adolfo Fumagalli, acesta din urmă dedicându-i una din lucrările imprimate la Novara, precum și faptul că Giuseppe Verdi a fost îndrumat de Francesco Sangalli în studiile sale de compoziție).

Finalizarea proiectului presupune și lansarea CD-ului care va avea loc la Roma, în luna aprilie a anului 2012, prilej cu care există posibilitatea unei invitații pentru susținerea concertului de lansare.

Erasmus de 10 (zece)

asist.univ.dr. Irina Boga

Pășim în Studioul de Operă al UNMB pentru un eveniment ce, multora dintre noi, ne trezește amintiri speciale - Concertul aniversar *ERASMUS de 10 (zece)*. Sugestiv titlu, având în vedere că s-a acumulat deja tradiția unei decade în organizarea de mobilități destinate învățământului superior, programul dezvoltat de Direcția Relații Internaționale și Programe Comunitare condusă de conf.univ.dr. Lucia Costinescu evoluând mereu la cote maxime de valoare, nu întâmplător interpretate de toți cei care le-am încercat, cu nota 10. Refrenele amintirilor vorbesc despre *prietenie* - fiecare dintre studenții ERASMUS sau profesorii CEEPUS au acumulat cu siguranță istorii despre întâlnirea unor oameni deosebiți care le-au îmbogățit viața - colegi, cunoscuți, maeștri ai artei interpretative la care au avut astfel acces în instituții de învățământ superior partenere din Antwerp, Banja Luka, Belgrad, Brno, Bydgoszcz, Gdansk, Graz, Hannover, Paris, Plovdiv, Novi Sad, Strasbourg, Tirana, Trieste, Utrecht, Viena, Verona, Wrocław, Zagreb.

Mobilitate se traduce în cazul emblemei ERASMUS prin *comunicare și cooperare*, prin *încredere și entuziasm*.

Despre asta au dorit să ne cânte și să ne amintească studenții prezenți în seara de 8 decembrie pe scena UNMB, foști și actuali participanți la experiența ERASMUS: violonista Simona Preduț (University of Music and Performing Arts Graz, Austria, 2010-2011), flautiștii Ioana Bălașa și Octavian Moldovean (Conservatoire de Strasbourg, Franța, 2010-2011), pianista Alexandra Popescu (Hochschule für Musik, Theater und Medien Hannover, Germania, 2010-2011), violonistul Nicu-Alexandru Diaconiuc (Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Olanda, 2008-2009), chitarista Mădălina Petre (Conservatoria di Musica Giuseppe Tartini, Trieste, Italia, 2010-2011), pianista Anca Săftulescu (Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris, Franța, 2006-2007), soprana Simona Jidvanu (Conservatorio statale di Musica Evaristo Felice Dall'Abaco Verona, Italia, 2010-2011), violoncelistul Octavian Lup (Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris, Franța, 2010-2011) sau chitaristul-muzicolog Jorge Poyato Pons (student Erasmus la UNMB, venit de la Universidad de Complutense de Madrid, Spania,

pentru 2011-2012) și percuționistul Maximilian Strobel (student Erasmus la UNMB, venit de la Hochschule für Musik "Franz Liszt" Weimar, Germania, pentru 2011-2012). Ascultându-l pe violoncelistul Octavian Lup, de un mare rafinement, sau pe flautiștii Ioana Bălașa și Octavian Moldovean ne-am convins, dacă mai era necesar, că aceste mobilități vin în întâmpinarea completării personalității artistice a viitorilor noștri interpreți, contactul cu școli de prestigiu din afară ajutându-i să-și cântărească propria valoare în contextul competitiv al realității europene de moment.

Flexibilitatea în alegerea programelor de studiu, *încrederea* în sistemul deja verificat al mobilităților Erasmus, jovialitatea și dăruirea cu care echipa direcției internaționale răspunde inițiativelor studențești și în plus *recunoașterea* atât profesională, cât și practică, în sistem de credite echivalente, pe care o presupune experiența schimburilor internaționale organizate la UNMB ne determină să le urâm „La Mulți ani!”, de 10 ori câte 10, cu programe cât mai diverse și numeroase.

INTERVIURI

Cum te numești și la ce instrument cânti?

Mă numesc Simona Preduț și sunt studentă la Vioară.

Unde ai fost plecată și în ce an universitar?

În Graz, Austria, anul III.

Ce ți se pare că au în plus față de noi?

Mi se pare că au un sistem mult mai flexibil: în primul rând nu există examene, există niște recitaluri la care poți să cânti, poți să nu cânti de câte ori vrei tu și nu te notează nimeni, abia la sfârșit primești nota pe întreg semestrul prin e-mail. Fiecare are contul lui pe site-ul facultății.

Dar în minus față de sistemul nostru?

În minus, dacă nu ai un profesor care să pună presiune pe tine și să fie îndeajuns de sever, numai pentru recitalurile astea nu știu dacă e o motivație îndeajuns de mare.

În ce mod crezi că ți-a influențat această plecare cariera?

Am cunoscut alți profesori, muzicieni din alte părți ale Europei, mi-a plăcut să văd nivelul.

Nivelul ți se pare mai ridicat decât cel de aici?

Sincer, da.

Ți-ar plăcea să mai pleci, poate la un master?

Da, mi-ar plăcea foarte mult.

Cum te numești și la ce instrument cânti?

Mă numesc Nicu Diaconiuc și sunt student la Vioară.

Când ai plecat, unde și pentru ce perioadă?

Am plecat în Olanda, în 2008, și am stat două semestre.

Cum ți se pare sistemul de acolo față de al nostru, sistemul de notare?

Dacă m-ai întrebat de notare, în primul rând ea e puțin diferită acolo, nu se acordă 10 decât în cazuri rarissime - se spune de exemplu că ai terminat cu 9 cu feliicitări, deci 9 este oarecum nota maximă. Se promovează cu 6, nu cu 5, profesorii sunt destul de exigenți, iar sistemul de predare nu e foarte diferit față de cel de aici.

Ce ți se pare că au în plus?

În primul rând e mai dotat conservatorul de acolo decât cel de aici la capitolul muzică ușoară, pop, jazz, operă, recuzită, la muzică clasică au clavecine, instrumente baroce mai mult decât avem noi. În rest, e o libertate foarte mare, poți să fi student la Vioară, dar să urmezi și cursuri de Canto, poți alege să urmezi ce cursuri vrei în limita creditelor obținute.

Ce ți se pare că au în minus?

Au și lucruri în minus: ce nu mi-a plăcut acolo este că nu există o ierarhie a studenților, aici e destul de clar cine e cel mai bun, cine e pe locul 2... Acolo au pretenția toți să fie pe același loc.

În ce mod crezi că ți-a influențat cariera această plecare?

Mi-a influențat-o foarte mult, m-am apucat să cânt la violă, am învățat puțin și din muzica ușoară, pop, jazz, am văzut cam cum se dă admitere într-o orchestră acolo. Mi s-au deschis ochii în privința unor oportunități.

Cum te numești și la ce instrument cânti?

Mă numesc Alexandra Popescu, sunt în anul IV la Pian.

De ce ai fost plecată și în ce an universitar?

Anul trecut, 2010-2011, am fost plecată în Hanovra, Germania.

Cât timp ai stat?

Am stat un an, am reușit să îmi prelungeșc șederea acolo.

Ce ți se pare că au în plus față de noi?

Au în plus multe săli de studiu, aveau săli special destinate studiului, unde profesorii nu aveau ore, și multe activități pentru studenți, unde aveam ocazia să socializăm, ceea ce la noi nu se întâmplă așa de des.

Ai observat ceva în minus față de universitatea noastră?

Aș clasa ambele universități pe același loc, poate însă felul lor de a interpreta lucrurile este mai rigid, mai rece.

În ce mod crezi că ți-a influențat această plecare cariera?

Mi-a plăcut foarte mult, am avut oportunitatea să cânt și pe alte scene din Germania, să cunosc alți oameni, să fac colaborări în domeniul muzicii de cameră - alte modele de interpretare, alte concepții - și să învăț limba.

Ți-ai dori să mai pleci, poate la un master?

Da, mi-ar plăcea, dar nu exclud varianta de a rămâne aici în țară.

Cum te numești și ce studiezi?

Mă numesc Octavian Lup și studiez Violoncelul.

Când ai fost plecat, în ce an universitar și unde?

Am fost plecat la Paris, la Conservatorul Național Superior în perioada 2010-2011 și am stat un an întreg.

Cum ți se pare sistemul de acolo față de cel de aici?

Sigur că există părți bune și rele peste tot, însă cred că la capitolul infrastructură noi stăm mai puțin bine decât ei, iar de aici cred că pornesc o grămadă de rele. Dar avem și noi părți bune și încă foarte multe, de altfel am fost primit foarte bine de către cei de la Paris, iar românii au o imagine foarte bună acolo, în rândul muzicienilor.

În ce mod crezi că ți-a influențat bursa Erasmus cariera?

Cred că e prea mult spus cariera pentru că încă sunt la început, deci nu pot să o numesc carieră. Însă sunt convins că am venit cu alte deschideri de acolo, cu alte orizonturi, pentru că, în momentul în care cunoști alte mentalități și alt fel de a gândi și de a pune problema, nu faci altceva decât să te maturizezi din toate punctele de vedere și cred că acesta e cel mai important lucru.

Ai repeta experiența dacă ar fi posibil?

Din păcate nu este posibil, dar da, aș fi repetat-o în alte țări și alte orașe.

Un Erasmus spaniol în București...

Jorge Poyato Pons

Când te gândești să mergi pentru un an într-o universitate străină, temeri și îndoieli îți invadează gândurile: limba, cursurile, stilul de viață, cultura etc. Când am ajuns în București și aventura mea a început, multe din acele griji au dispărut.

Ca în orice experiență nouă, începutul nu a fost ușor: ajungi într-o țară străină, în care se vorbește o limbă necunoscută ție, iar engleza încă nu o stăpânești. Însă, spre surprinderea mea, câteva colegi de clasă vorbeau limba mea, spaniola, și chiar de la început mi-au oferit ajutorul lor în orice moment.

A doua parte a povestirii se referă la adoptarea stilului de viață, în cazul meu, în cadrul căminului de studenți. A locui între atâția oameni devine dificil uneori. Sunt multe lucruri care trebuie schimbate, lucruri ce nu funcționează bine.

În ceea ce privește universitatea, trebuie să recunosc faptul că am fost surprins. Am decis să vin fără niciun fel de așteptări, deși este greu să nu ai prejudecăți. Sunt surprins de nivelul educației muzicale de aici. Totul este

foarte diferit de universitatea mea din Madrid, iar oportunitatea de a participa la cursuri noi, care îmi extind formarea profesională, este foarte importantă pentru mine. În opinia mea, bursa Erasmus ar trebui să îndeplinească o funcție importantă: ca unele universități să observe elementele pozitive de la celelalte și să le încorporeze în măsura posibilităților. Sunt multe lucruri pozitive în UNMB pe care UCM (Universidad Complutense de Madrid) le poate prelua, iar în același timp, sunt lucruri pe care UNMB le poate prelua de la UCM.

Reacția celor din Spania la aflarea deciziei mele de a învăța în România a fost mereu aceeași: "România? Vorbești serios?" Inclusiv studenții din România mă întrebau uneori de ce am ales România, ca și cum ar fi un lucru negativ. Uneori e dificil să apreciezi lucrurile pe care le ai, pentru că, deși România nu este o țară bogată, are multe părți bune.

Pot spune că sunt mândru să fiu primul student al Facultății de Muzicologie din cadrul Universității din Madrid care vine să studieze la Universitatea Națională de Muzică din București și mă bucur mult de această experiență.

Doresc să mulțumesc pentru tot ajutorul primit din partea profesorilor, coordonatorilor, echipei de relații internaționale, Soniei (care a tradus acest articol) și, desigur, colegilor mei.

MULȚUMESC!

Mărturii

Margarete Buch, student Erasmus (traducere din lb. germană: J. Degen)

Aș dori, mai întâi, să mă prezint studenților, profesorilor și colaboratorilor UNMB: mă numesc Margarete Buch. M-am născut pe țărmul Mării Baltice și studiez din 2009 Muzicologia la Universitatea din Leipzig. Acum, în al treilea an de studiu, mă aflu în acest unic oraș București în legătură cu Programul Erasmus. În cercul meu de cunoștințe din Leipzig erau deja destui studenți care optaseră pentru această posibilitate a schimbului și care mi-au vorbit cu deosebit entuziasm despre timpul petrecut aici. Și nu au exagerat. Acest schimb este o șansă nemaipomenită pentru a vedea o țară europeană într-un mod cu totul și cu totul special.

La început, toți românii te întreabă același lucru: „De ce România?” Dintre toți, tinerii sunt cei mai surprinși că cineva ar alege din proprie inițiativă această țară. Au avut loc anumite împrejurări și, prin urmare, am avut motivele mele să vin în România. Dar acestea nu contează. Nu cred că este așa de important unde pleci, ci să pleci neapărat altundeva. Și nici nu voi regreta vreodată că am ales Bucureștiul, deoarece pot să înțeleg foarte bine mentalitatea oamenilor de aici. Nu este ușor să fii străin într-un oraș necunoscut. Fiecare dintre dumneavoastră, care a stat mai mult timp în altă țară, înțelege ce vreau să zic. Trebuie să te adaptezi circumstanțelor, limbii și obiceiurilor regiunii. Dar partea frumoasă este că, dacă se întâmplă ceva, întotdeauna poți să o scoți la capăt cu ajutorul românilor răbdători. Și chiar dacă nu vorbesc alte limbi, românii caută un mod de a ne înțelege reciproc. În felul acesta am reușit să comunic cu șoferi de taxi prietenoși. Cred că cele mai bune lecții de limba română le-am luat seara, pe drumul de întoarcere acasă.

Felul în care Muzicologia este predată la UNMB este diferit față de cel din Leipzig. Am primit ajutor de la colegii mei de facultate, de la profesori și de la minunații coordonatori ai programului Erasmus. Le mulțumesc tuturor celor care au avut răbdarea să se ocupe de problemele mele. Îmi place să studiez la UNMB, deoarece atmosfera este aici foarte plăcută.

Ce prețuiesc eu cel mai mult la români este calmul de care dau dovadă. Când lucrurile nu merg așa cum au fost plănuite, ei tot reușesc, într-un fel sau altul, să se descurce. Nemții, în schimb, se stresează și se panichează dacă totul nu e cum trebuie. Românii găsesc fel de fel de soluții ca să depășească situațiile complicate. Singurul lucru la care aici nimeni nu va renunța niciodată, în nicio situație, este telefonul mobil. Am observat că lumea vorbește la telefon peste tot, de exemplu în autobuze!

Unul din puținele lucruri care îmi displace în București este mersul cu mijloacele de transport în comun. Pentru mine este mult prea mult contact corporal cu alte persoane, mai ales de dimineață. Când sunt în întârziere (chiar dacă am fost crescută în Germania, acest lucru se întâmplă frecvent...) mă enervează faptul că nu știu niciodată când va veni următorul autobuz. Poate că trebuie să aștept jumătate de oră sau poate numai cinci minute; nu poți ști niciodată! Și de aceea întârziile destul de des. Îmi pare rău, încerc să îmi remediez acest defect! Deja m-am obișnuit cu muzica de divertisment de aici. În

viața mea n-am auzit atâta pop cât mi-a fost dat să ascult aici în ultimele trei luni; culmea este că începe să îmi placă! Îmi lărgeste capacitățile auzului, lucru care e extrem de important pentru un muzicolog. Chiar și atunci când îmi lipsește cultura de club (est-)german, cu bașii săi mai rapizi și mai puternici.

Mă interesează foarte mult muzica, cultura și limba românească, dar nu cred că Programul Erasmus a fost conceput pentru ca să-ți aprofundezi studiul sau să încerci să înțelegi într-un an tot ceea ce nu ai învățat până atunci. Până la urmă, mult mai importante sunt: numeroasele discuții pe care le porți cu oameni interesanți, privirea asupra asemănărilor și deosebirilor vieții studentești din altă țară europeană, experiența de a te integra ca străin în alt mediu. Și, desigur, contactul cu alte naționalități. Îmi petrec timpul liber cu tineri din România, Franța, Italia, Nigeria, S.U.A., Marea Britanie și Irak. Niciodată nu am perceput ca aici lumea drept așa de mică. Alături de toate diferențele dintre culturi, descopăr asemănările care ne unesc. Simt că pot pleca la 2000 de km departe de casă, și totuși că nu mă simt niciodată singură. Și acesta este un sentiment foarte bun.

Foc încrucișat pe marginea unui schimb de experiență

Norela Liviana Costea: Cum te numești și ce studiezi la Universitatea Națională de Muzică din București? Mă numesc Maximilian Strobel și mă aflu aici pentru master în percuție.

Care este țara ta de origine? Sunt din Germania.

De ce ai ales România?

Este o țară frumoasă, iar mie îmi place foarte mult muzica balcanică și mi-am dorit de asemenea să văd o parte din Europa de Est.

Ce diferențe observi între cele două părți ale Europei, între Germania și România?

Clădirile au altă arhitectură, sunt într-o altă condiție, străzile sunt altfel, oamenii au alt ritm de viață, sunt poate mai săraci, deși muncesc la fel ca cei din Vest. Sunt deci, destule diferențe. De asemenea, în Universitate, dar mie chiar îmi place.

Observi diferențe în sistemul de predare sau de studiu, dar examenul?

Aflându-mă aici pentru master, nu am foarte multe cursuri, însă am descoperit că la nivelul studiilor de licență sunt mai multe cursuri. La nivel de licență, aici sunt cursuri de patru sau cinci puncte de credit, la noi nu sunt decât în valoare de unul, două. Dar pentru mine

nu se schimbă foarte multe, am orchestră, muzică de cameră... Nici examenele nu sunt foarte diferite.

Crezi că această experiență te va influența în carieră, mai târziu?

Îmi doresc să merg în cât mai multe locuri și să cunosc cât mai multe culturi și muzica lor pentru a câștiga experiență. Am călătorit foarte mult, de altfel am cântat cu orchestre, însă aici am și oportunitatea de a studia.

Ai repeta experiența bursei Erasmus aici, sau în altă țară, dacă ar fi posibil? Da, aș merge oriunde.

Mulțumesc pentru interviu. Cu plăcere.

